

በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር

የፋይናንስ ቢሮ

የአምስት ዓመት የመካከለኛ ዘመን

(2019-2023 ዓ.ም) የልማት ፕላን

ግንቦት 2018 ዓ.ም

አዲስ አበባ

ማውጫ

ገፅ

ምህፃረ ቃል/Accronyms & Abreviations /..... 3

የቢሮ ኃላፊ መልዕክት..... 4

ክፍል አንድ..... 6

1.1. አጠቃልሎ (Executive Summary)..... 6

1.2. መግቢያ..... 6

እሴቶች (Core Values)..... 7

መርሆዎች (Operational Principles)..... 7

1.2.2.1. አጠቃላይ/ጥቅል ዓላማ፡..... 10

1.2.2.2. ዝርዝር ዓላማዎች፡..... 10

1.2.3. የመካከለኛ ዘመን የልማት ዕቅዱ አስፈላጊነት..... 10

ክፍል ሁለት፡ የአገራዊ፣ ከተማዊና የሴክተር ሁኔታ ትንተና..... 12

2.1. አገራዊና የአጠቃላይ ሁኔታ ትንተና..... 12

2.2. ከተማዊ ሁኔታ ትንተና (City-Level Context Analysis)..... 16

2.3. ተቋሙ ያለበት ሁኔታ (የውስጣዊና ውጫዊ ሁኔታዎች ትንተና)..... 17

2.3.1. የውስጣዊ ሁኔታ ትንተና (Internal Analysis)..... 23

2.3.2. የውጫዊ ሁኔታዎች ትንተና (PESTEL) እና የመከላከያ ስትራቴጂዎች..... 25

ክፍል ሦስት፡ የሴክተሩ/የተቋሙ ያገባኛል ባዮች፣ ቁልፍ ችግሮችና የአፈጻጸም ስትራቴጂዎች ቀረጻ..... 33

3.1. የፋይናንስ ቢሮ ያገባኛል ባዮች /አጋር አካላት/ ትንተና..... 33

3.1.1. የተቋሙ ያገባኛል ባዮች / የአጋሮች ትንተና (Partners & Claimants)..... 33

3.1.2. የባለድርሻ አካላት ትንተና (Stakeholders Analysis)..... 34

3.1.3. የተባባሪ አካላት ትንተና (Collaborators/Allies)..... 35

3.1.4. የተቋሙ ቁልፍ ችግሮች ትንተና..... 35

3.2. የሴክተሩ/የተቋሙ ዋና ዋና የአፈፃፀም ስትራቴጂዎችንና አቅጣጫዎችን መንደፍ..... 36

ክፍል አምስት፡- የሰው ሀይል፣ የማስፈጸሚያ በጀትና ምንጭ መለየት እና የድርጊት መርሃ-ግብር ማዘጋጀት..... 48

5.1. የሰው ኃይል 48
5.2. የሚያስፈልገው በጀትና የበጀት ምንጭ መለየት 48
5.3. የድርጊት መርሃ-ግብር 52
ክፍል ስድስት፡- የክትትልና ግምገማ አሰራርና ሥርዓት 80
6.1. የአፈፃፀም ክትትል ሥርዓት (Performance Monitoring System) 80
6.2. የግምገማ ሥርዓት (Evaluation System) 81
6.3. የግብረ-መልስና ውሳኔ አሰጣጥ ሥርዓት (Feedback and Decision-Making Loop) 81
6.4. ግልጽነትና ተጠያቂነትን ማስፈን (Transparency and Accountability) 83
7. ማጠቃለያ 85

ምህፃረ ቃል/Accronyms & Abreviations /

- የተቀናጀ የበጀትና ወጪ መረጃ ሥርዓት / IBEX (Integrated Budget and Expenditure)
- የተቀናጀ የፋይናንስ ማናጅመንት መረጃ ሥርዓት/ IFMIS (Integrated Financial Management Information System)
- የኤሌክትሮኒክ መንግሥታዊ ግዥ ሥርዓት/e-GP (electronic Government Procurement)
- የመንግስት ፋይናንስ አስተዳደር /PFM (Public Financial Management)
- የመንግሥትና የግል አጋርነት /PPP (Public-Private Partnership)
- የውስጣዊ ጥንካሬና ድክመት እንዲሁም የውጫዊ መልካም አጋጣሚዎችና ሥጋቶች ትንተና መገምገሚያ ዘዴ /SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)
- ውጫዊ ሁኔታዎችን (ፖለቲካዊ፣ ኢኮኖሚያዊ፣ ማኅበራዊ፣ ቴክኖሎጂያዊ፣ ከባቢያዊና ሕጋዊ) መገምገሚያና መተንተኛ ዘዴ/ PESTEL (Political, Economic, Social, Technological, Environmental, Legal.
- የዘላቂ የልማት ግቦች /SDGs (Sustainable Development Goals)
- ቁልፍ የአፈጻጸም አመልካቾች /KPIs (Key Performance Indicators)
- ዓለም አቀፍ የገንዘብ ድርጅት /IMF (International Monetary Fund)
- የተባበሩት መንግሥታት የልማት ፕሮግራም/UNDP (United Nations Development Programme)

የቢሮ ኃላፊ መልዕክት

አቶ አብዱልቃድር ሬድዋን

በምክትል ከንቲባ ማዕረግ የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳዳር ፋይናንስ ቢሮ ኃላፊ

የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር የፋይናንስ ቢሮ በአስፈጻሚ አካላት ሥልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 84/2016 መሠረት አዲስ መዋቅራዊ ሽግግር በማድረግ ላይ ይገኛል። ተቋማችን የከተማዋን መንግስት/መንግስትፋይናንስ የበጀት ዝግጅትና ሀብት አጠቃቀም፣ የመንግሥት ግዥና ንብረት አስተዳደር፣ ኦዲትና ቁጥጥር ፣ የማክሮ-ፊስካል ፖሊሲዎችን /ተጨማሪም ሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ፕሮጀክቶች የማበልጸግና ክትትልና ግምገማ ስራዎችን በበላይነት የመምራት ኃላፊነት ተጥሎበታል ። ይህ የ5 ዓመት የመካከለኛ ዘመን የልማት ዕቅድ፣ የከተማ አስተዳደሩን የ10 ዓመት መሪ የልማት ዕቅድ መነሻ በማድረግ የበጀትና የፊስካል ፖሊሲ ሥራዎችን ከከተማዋ ፈጣን የዕድገት ፍላጎት ጋር ለማጣጣም የተዘጋጀ ስልታዊ ፍኖተ-ካርታ ነው ።

ባለፉት አምስት ዓመታት (2014-2018) የተቀናጀ በጀትና ወጪ መረጃ ሥርዓት (IBEX) የተቀናጀ ፋይናንስ ማናጅመንት መረጃ ስርዓት (IFMIS) እና የኤሌክትሮኒክ መንግሥታዊ ግዥ (e-GP) መሠረተ ልማቶችን በመዘርጋት ረገድ ተስፋ ሰጪ ስኬቶች ተመዝግበዋል ።

ይሁን እንጂ በታችኛው መዋቅር የሚታዩ የባለሙያዎች የክህሎት ክፍተቶች፣ የአዲት ግኝቶች መደጋገም፣ የፕሮጀክቶች መጓተት እና መዋቅራዊ የአሠራር መደራረቦች በፋይናንስ ሥርዓታችን ላይ የራሳቸውን ማነቆዎች ጥለው አልፈዋል ። በመሆኑም ይህ አዲስ ዕቅድ ያለፉትን ድክመቶች በማረም፣ የአገር ውስጥ የዋጋ ንረትና የፊስካል ጫናዎችን በውል ለይቶ ስትራቴጂካዊ ምላሽ ለመስጠት ታስቦ የተዘጋጀ ነው ።

ይህንን ዕቅድ በስኬት ለመተግበር መንግስት ፋይናንስ አስተዳደርን (PFM) እስከ ወረዳ መዋቅር ድረስ ሙሉ በሙሉ ዲጂታላይዝ በማድረግ የወረቀት አልባ አሠራርን ማረጋገጥና ብክነትን መቀነስ ዋነኛ ትኩረታችን ነው ። በተጨማሪም የበጀት ተጠያቂነትን በማስፈን፣ የአዲት ግኝቶችን በመቀነስ እና የመንግሥትና የግል አጋርነት (PPP) አማራጮችን በማስፋፋት የከተማዋን የፋይናንስ አቅም ለማሳደግ በቁርጠኝነት መስራትን ይጠይቃል ። ይህ ዕቅድ ከከተማ፣ ከክፍለ ከተማና ከወረዳ ከተውጣጡ የዘርፉ ባለሙያዎችና ባለድርሻ አካላት በጋራ ተሳትፎ የተዘጋጀ በመሆኑ፣ ለስኬታማነቱ የሁሉንም አስፈጻሚ አካላትና ዜጎች ንቁ ተሳትፎና ድጋፍ እንዲያደርጉ ጥሪያችንን እናስተላልፋለን ።

ክፍል አንድ

1.1. አጠቃልሎ (Executive Summary)

ይህ የፋይናንስ ቢሮ የ5 ዓመት (2019-2023 በጀት ዓመት) የመካከለኛ ዘመን የልማት ዕቅድ በአዲሱ የአስፈጻሚ አካላት ሥልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 84/2016 መሠረት የተቋሙን መዋቅራዊ ሽግግርና ስትራቴጂካዊ ግቦች ለማሳካት የተዘጋጀ ፍኖተ-ካርታ ነው። ዕቅዱ የከተማ አስተዳደሩን የ10 ዓመት መሪ የልማት ዕቅድ መነሻ በማድረግ የበጀት፣ የግዥ፣ የንብረት አስተዳደር እና የፊስካል ፖሊሲ ሥራዎችን ከከተማዋ የዕድገት ፍላጎት ጋር ያጣጥማል።

ባለፉት አምስት ዓመታት (2014-2018) ቢሮው የተቀናጀ የበጀትና ወጪ መረጃ ሥርዓት (IBEX) የተቀናጀ የፋይናንስ ማናጅመንት መረጃ ስርዓት(፣ IFMIS) እና የኤሌክትሮኒክ መንግሥታዊ ግዥ (e-GP) መሠረተ ልማቶችን በመዘርጋት ረገድ ከፍተኛ ስኬት ያስመዘገበ ቢሆንም፣ በታችኛው መዋቅር የክህሎት ማነስ፣ በአዲት ግኝቶች መደጋገም እና ከሌሎች የዕቅድ አካላት ጋር ባሉ መዋቅራዊ መደራረቦች ዙሪያ ክፍተቶች ታይተዋል። ይህ የ5 ዓመት ዕቅድ እነዚህን ክፍተቶች በማካካስ የከተማዋን የመንግስት ፋይናንስ አስተዳደር (PFM) ሙሉ በሙሉ ዲጂታላይዝ ለማድረግ፣ የበጀት ተጠያቂነትን ለማሰፈን፣ እና የመንግሥትና የግል አጋርነት (PPP) አማራጮችን በማስፋፋት የከተማዋን የፋይናንስ አቅም ለማሳደግ ዒላማ አድርጓል። ሰነዱ በውስጡ ዝርዝር የሁኔታዎች ትንተና (SWOT/PESTEL)፣ የባለድርሻ አካላት ሚና እና የቀጣይ የ5 ዓመት ስልታዊ የአፈጻጸም አቅጣጫዎችን የያዘ ነው።

1.2. መግቢያ

1.2.1. ተቋሙ የተቋቋመበትን አዋጅ ና የተቋሙን ራዕይ፣ ተልዕኮ፣ እሴቶችና መርሆዎች፣ ተግባርና ሃላፊነትን፣

በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር የፋይናንስ ቢሮ የ5 ዓመት (2019-2023 ዓ.ም) የመካከለኛ ዘመን የልማት ፕላን ሰነድ መነሻነት የተቋቋመው፣ በአዲሱ የአስፈጻሚ አካላት ሥልጣንና - ተግባር መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 84/2016 የተቋቋመ እና የከተማ አስተዳዳሩን ራዕይ ለማሳካት ርብርብ የሚያደርግ ተቋም ነው።

ራዕይ

«በ2023 ዓ.ም በቴክኖሎጂና በልህቀት የዳበረ፣ ግልጽና ተጠያቂነት ያለው የመንግስት ፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓት በመገንባት የከተማዋን ብልጽግና ዕውን ማድረግ፣

ተልዕኮ

«ዘመናዊና የተቀናጀ የፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓትን እስከ ታችኛው መዋቅር በመዘርጋት፣ ፍትሐዊ ፖሊሲዎችን መቅረጽ፣ የሀብት ምንጮችን በማሳደግ እና የበጀት ተጠያቂነትን በማረጋገጥ የከተማዋን ሁለንተናዊ ልማት በማፋጠን የህዝብ ተጠቃሚነት ማሳደግ።»

እሴቶች (Core Values)

- **ታማኝነትና ቅንነት** (Integrity & Honesty)
- **ግልጽነትና ተጠያቂነት** (Transparency & Accountability)
- **ሙያዊ ልህቀት፣** (Professionalism & Excellence)
- **የትብብር መንፈስ** (Collaboration & Teamwork)
- **ለለውጥና ለፈጠራ ዝግጁነት** (Innovation & Adaptability)
- **ፍትሐዊነት**
- **የህዝብ አገልጋይነትን**

መርሆዎች (Operational Principles)

- **የሕግ የበላይነት** (Rule of Law)
- **ውጤታማነትና ቆጣቢነት** (Efficiency & Economy / Value for Money)
- **በመረጃ ላይ የተመሰረተ ውሳኔ** (Evidence-Based Decision Making)
- **ቀጣይነት ያለው ክትትልና ግምገማ** (Continuous Monitoring & Evaluation)
- **ዲጂታላይዜሽንና ተደራሽነት** (Digitalization & Accessibility)

የፋይናንስ ቢሮ የከተማዋን የመንግስት ፋይናንስ አስተዳዳር /PFM/ በጀት፣ የመንግሥት ፋይናንስ፣ ግዥና ንብረት አስተዳደር፣ኦዲት እንዲሁም የማክሮ-ፊስካል ፖሊሲዎችን በበላይነት የመምራት ታላቅ ኃላፊነትና ተግባር ተጥሎበታል ።

ቢሮው የከተማ አስተዳደሩ አስፈጻሚ አካላት እንደገና ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 84/2016 መሰረት የተቋቋሙ ሲሆን የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት አሉት፦

1. የመንግስት የግዢና ንብረት ማስወገድ አገልግሎትን ያስተባብራል፤ በበላይነት ይመራል፤ ይቆጣጠራል፤

2. በከተማው አስተዳደር አካላት ተዘጋጅቶ የሚቀርብለትን የበጀት ጥያቄ እና የክፍለ ከተሞችን የበጀት ድልድል መርምሮ የተጠቃለለ ዓመታዊ በጀት በማዘጋጀት ያቀርባል፤ ሲፀድቅም በህግ መሰረት ያስተዳድራል፤

3. የፊሲካል ፖሊሲ ያጠናል፤ እንዲጠና ያደርጋል፤ ውጤቱንም ለሚመለከተው አካል ያቀርባል፤

4. ባልተማከለ የበጀት አስተዳደር ሥርዓት መሠረት የክፍለ ከተሞችን የበጀት ድልድል ቀመር አዘጋጅቶ ያቀርባል፤ ሲፀድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤ ለክፍለ ከተሞች የሚሰጠውን የበጀት ድጎማ በትክክል ሥራ ላይ መዋሉን ይከታተላል፤

5. በገቢዎች ቢሮ የሚሰበሰበውን፣ በብድርና በእርዳታ የሚገኝ ገቢ እና ሌሎች ልዩ ልዩ ገቢዎችን ያስተዳድራል፤ በአግባቡ ስራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፤

6. የግብር እና የማዘጋጃ ቤታዊ ገቢ የታሪፍ ማሻሻያ እንዲሁም አዳዲስ የገቢ ምንጭ ጥናት በማዘጋጀት እና/ወይም እንዲዘጋጅ በማድረግ የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባል፤ ሲፀድቅ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤

7. አግባብ ባለው ሕግ መሠረት ከሀገር ውስጥ ምንጮች በከተማ አስተዳደሩ ስም ይበደራል፤

8. የቴክኒክ፣ የማቴሪያልና የገንዘብ ድጋፍ ከዕርዳታ ሰጪ አገሮች ወይም ከተሞች እና ድርጅቶች ያፈላልጋል፤ ያስተባብራል ውል ይፈርማል አፈጻጸሙን ይከታተላል፤

9. የከተማውን የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት፤ የክፍያና የውስጥ ኦዲት ሥርዓት ይዘረጋል፤ የአፈጻጸሙን ውጤታማነት ይከታተላል፤ አለም አቀፍ ደረጃውን የጠበቀ መሆኑን ያረጋግጣል፤

10. ለመንግስት መስሪያ ቤቶች የሂሳብና ገቢ ደረሰኞች፣ ቅጻቅፆች፣ መዛግብቶች ያሳትማል፤ እንዲታተም ያደርጋል፤

11. ለካፒታል ፕሮጀክቶች የተመደበው በጀት በአግባቡ መፈጸሙን ይከታተላል፤ ይገመግማል፤

12. ከከተማው አጠቃላይ ሃብት ጋር የተጣጣመ የመካከለኛ ዘመን የወጪ ማዕቀፍ በማዘጋጀት ያቀርባል፤ ሲፀድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤

13. መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች የሚያቀርቧቸው ፕሮጀክቶችን ተቀብሎ

ከሚመለከታቸው ጋር በመሆን ያበለጽጋል፤ ያፀድቃል፤ ውል ይፈራረማል፤ ድጋፍ ይሰጣል፤ አፈጻጸሙን ይከታተላል፤ ይቆጣጠራል፤

14. የከተማው አስተዳደር ዓመታዊ ሒሳብ አጠቃልሎ ይይዛል፤ በዋና ኦዲተር መስሪያ ቤት ያስመረምራል፤ በግኝቱ ላይ ተመስርቶ የማስተካከያ እርምጃ መወሰዱን ያረጋግጣል፤

15. የከተማው የግዥና የንብረት አስተዳደር ስርዓት ይዘረጋል፤ በአግባቡ ስራ ላይ መዋሉን ይቆጣጠራል፤

16. የውስጥ ኦዲት በሴክተር መሥሪያ ቤቶች፣ በክፍለ ከተሞችና በወረዳዎች እንዲቋቋሙ ያደርጋል፤ አፈጻጸማቸውን ይከታተላል፤

17. የውስጥ ኦዲት መመሪያዎች፣ ማኑዋሎችና የሙያ ሥነ-ምግባር ደንብ በማዘጋጀት ሥራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፤ የኦዲት ሪፖርቶችን ተቀብሎ ይገመግማል፤ የተገኙ ድክመቶች እንዲታረሙ ያደርጋል፤

18. ከተማው አስተዳደር አክሲዮኖችን፣ የሚተላለፍና የማይተላለፍ የገንዘብ ሰነድችን እና ሌሎች ተመሳሳይ ተቀማጭ የገንዘብ ሀብቶችን ይይዛል፤ ይጠብቃል፣

ይህንን የልማት ፕላን በዋቢ ምንጭነት/በመነሻነት ለማዘጋጀት የከተማ አስተዳደሩና የቢሮው የ10 ዓመት መሪ የልማት ዕቅዶች፣ አዋጅ ቁጥር 84/2016፣ የዘላቂ ልማት ግቦች (SDGs 2030)፣ የአፍሪካ ሕብረት አጀንዳ 2063 ፣የመንግሰት አገልግሎትና አስተዳዳር ፖሊሲ፣ሪፎርሞች እና የቢሮው የሥራ አፈጻጸም ሪፖርቶች ወዘተ በጥልቀት ጥቅም ላይ ውለዋል።

ይህ ስልታዊ ፍኖተ-ካርታ ይዘቱን በተደራጀ መልኩ በስድስት ዋና ዋና ክፍሎች የከፋፈለ ሲሆን ፤ እነዚህም ክፍል አንድ መግቢያና አጠቃልሎ ፣ ክፍል ሁለት የአገራዊ፣ ከተማዊና የሴክተር ሁኔታ ትንተና (SWOT/PESTEL) ፣ ክፍል ሦስት የባለድርሻ አካላት ትንተናና የቁልፍ ችግሮች ቀረጻ ፤ ክፍል አራት (የዕቅድ ግቦችና ዝርዝር ተግባራት)፣ ክፍል አምስት የሰው ኃይል፣ የማስፈጸሚያ በጀትና የድርጊት መርሃ-ግብር እንዲሁም ክፍል ስድስት የክትትልና ግምገማ፣ የግብረ-መልስና ውሳኔ አሰጣጥ ሥርዓት እና ማጠቃለያን ያካተተ ሰነድ ነው ። ሰነዱ በዝግጅት ምዕራፉ ከከተማ እስከ ታችኛው የወረዳ መዋቅር ድረስ ያሉ የዘርፉን ባለሙያዎች፣ የአስፈጻሚ ሴክተር መሥሪያ ቤት አመራሮችን እና ሲቪል ማኅበረሰቡን ባሳተፈ የውይይት መድረክ እና አካታች በሆነ መልኩ የተዘጋጀ ነው ። በመጨረሻም የዚህ ዘመናዊና የወረቀት አልባ ዲጂታል ፋይናንስ ሥርዓት ግንባታ ዕቅድ በተሟላ ሁኔታ

እንዲተገበርና እንዲሳካ የሁሉም አስፈጻሚ አካላት፣ የባለድርሻ አካላት እና የከተማዋ ዜጎች ንቁ ተሳትፎ፣ ድጋፍና ቁርጠኝነት እጅግ አስፈላጊ መሆኑን ተቋሙ በጽኑ ያምናል ።

1.2.2. የልማት ዕቅዱ ዓላማ

1.2.2.1. አጠቃላይ/ጥቅል ዓላማ፡

የከተማ አስተዳደሩን የ10 ዓመት መሪ የልማት ዕቅድ በፋይናንስ ዘርፍ ደረጃ በደረጃ በማውረድ (Cascade) በማድረግ፣ ቢሮው በአዋጅ የተሰጠውን ሥልጣንና ተግባር ለከተማዋ የተቀናጀ ዕድገትና ለሚጠበቀው ውጤት ተገቢውን የፋይናንስና የበጀት አስተዋጽኦ እንዲያደርግ የሚያስችል የአምስት ዓመት መሪ የልማት ፕላን ሰነድ ማዘጋጀት ነው።

1.2.2.2. ዝርዝር ዓላማዎች፡

- ባለፉት አምስት ዓመታት (2014-2018) የነበሩ መንግስት/መንግስትፋይናንስ አስተዳደር ሪፎርሞችን አፈጻጸም በዝርዝር መገምገም፣
- በግምገማው የታዩ ጠንካራ ጎኖችን፣ እንደ IBEX/IFMIS እና e-GP ስርዓቶት ያሉ መልካም ተሞክሮዎችን ለይቶ በቀጣይ አምስት ዓመታት ማጠናከር፣
- በውስጣዊ የሰው ኃይል ክህሎትና በውጫዊ የዋጋ ንረት ተፅዕኖ ያልተከናወኑ ተግባራትን ለይቶ የማካካሻ ሥራዎችን ማቀድ፣
- ለከተማዋ ኮሪደር ልማት፣ መሠረተ ልማትና ማኅበራዊ ዘርፎች የሀብት ምደባን በሳይንሳዊ መንገድ ማከናወን፣

1.2.3. የመካከለኛ ዘመን የልማት ዕቅዱ አስፈላጊነት

- የ10 ዓመቱን ግቦች ወደ 5 ዓመት እና ወደ ዓመታዊ ዕቅዶች በመከፋፈል፣ ከነባራዊ ሁኔታው ጋር የሚጣጣሙ ቁልፍ የአፈጻጸም አመልካቾችን (KPIs) እና ዒላማዎችን (Targets) በግልጽ አስቀምጦ ለመመራት፣
- ባለፉት ዓመታት ያጋጠሙትን እንደ የኮቪድ-19 ማግስት ተፅዕኖ፣ የዓለም አቀፍ ገበያ መዋዠቅና የሀገር ውስጥ የዋጋ ንረት ያስከተሉትን ማክሮ-ኢኮኖሚያዊ ጫናዎች በውል ለይቶ ስትራቴጂካዊ ምላሽ ለመስጠት፣

- **ባለፉት 5 ዓመታት የታዩትን የበጀት አጠቃቀም እጥረቶችና በውስጥ ቁጥጥር ስርዓት የአሰራር ክፍተቶች በቀጣዮቹ 5 ዓመታት ውስጥ በልዩ ትኩረት ለማካካስና የሀብት ብክነትን ሙሉ በሙሉ ለማስቀረት፣**
- **በከተማዋ ፈጣን ዕድገት ምክንያት የሚመጡ አዳዲስ የፊስካል ፍላጎቶችንና የቴክኖሎጂ ሽግግሮችን ማስተናገድ የሚችል ተለዋዋጭና ውጤታማ የፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓት እንዲኖር ለማስቻል።**

ክፍል ሁለት፡ የአገራዊ፣ ከተማዊና የሴክተር ሁኔታ ትንተና

2.1. አገራዊና የአጠቃላይ ሁኔታ ትንተና

2.1.1. በአገራዊና አጠቃላይ ሁኔታ ትንተና/ ግምገማ ላይ የፖለቲካዊ፣ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ሁኔታዎች፣ የጂኦግራፊያዊና የመሰረተ ልማት ሁኔታ ማካተት የሚያስፈልግ ሲሆን ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ጉዳዮች ታሳቢ ተደርጓል።

አገራዊ ፖለቲካዊና ሕጋዊ ሁኔታ (Political & Legal Context) ፦

ባለፉት 5 ዓመታት (2014-2018 **ዓ.ም**) በአገር አቀፍ ደረጃ የተካሄዱት ተቋማዊ ሪፎርሞችና የአስፈጻሚ አካላትን ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣው አዋጅ ቁጥር 84/2016 ለፋይናንስ ቢሮ አዲስ መዋቅራዊ ሽግግር ፈጥሯል። ይሁን እንጂ በአገር ደረጃ የመንግሥት የፋይናንስ ተጠያቂነትን ለማስፈን በሚደረገው ጥረት ውስጥ በፕላን ኮሚሽን እና በፋይናንስ ቢሮ መካከል በተለይም በካፒታል ፕሮጀክቶች ክትትልና በሀብት አሰባሰብ ፣በንብረት አስተዳደር ረገድ የሥልጣንና የአሠራር መደራረቦች በመኖራቸው የውሳኔ አሰጣጥ ፍጥነት ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ ነበረው።

ለቀጣይ 5 ዓመታት (2019-2023 **ዓ.ም**) ሕጋዊና መዋቅራዊ መደራረቦች በአዲሱ አወቃቀር መሠረት ሙሉ በሙሉ በመፍታት ተጠያቂነትና ግልጽነት የሰፈነበት፣ ከተቋማዊ ተግባራት መደራረብ የጸዳ እና ከአገራዊ የፋይናንስ ሕጎች ጋር የተናበበ ዘመናዊ የመንግሰት ፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓት መዘርጋት ዋነኛ ፖለቲካዊና ተቋማዊ ትኩረት ይሆናል።

አገራዊ ኢኮኖሚያዊ ሁኔታ (Economic Context)

ባለፉት 5 ዓመታት (2014-2018 **ዓ.ም**)፦ የአገር ውስጥ ምርት (GDP) ዕድገትና የከተማዋ የንግድ እንቅስቃሴ መስፋፋት የውስጥ ገቢን ለማሳደግ ምቹ ሁኔታ ፈጥሯል። ሆኖም ግን፣ በአገር ደረጃ የተከሰተው ተከታታይ የዋጋ ንረት (Inflation)፣ የውጭ ምንዛሬ ተመን ማስተካከያ ጫናዎች እና የፊስካል እጥረቶች በመንግሥት ግዥ አፈጻጸም፣ በሜጋ ፕሮጀክቶች ወጪ መናር እና በበጀት ትንበያ ትክክለኛነት ላይ ከፍተኛ ማነቆ ፈጥረው ቆይተዋል።

ለቀጣይ 5 ዓመታት (2019-2023 **ዓ.ም**)፦ ሁለተኛውን አገራዊው የማክሮ-ኢኮኖሚ ማሻሻያ ተንተርሶ የማክሮ-ፊስካል ትንበያ አቅምን ማሳደግ፣ የዋጋ ንረቱን ታሳቢ ያደረገ ዘመናዊ

የበጀት ዝግጅት መተግበር እና ከተለመደው የመንግሥት በጀት በተጨማሪ አማራጭ የፋይናንስ ምንጮችን መፈለግ የኢኮኖሚ መረጋጋት ማረጋገጫ ስትራቴጂ ነው።

አገራዊ ማኅበራዊ ሁኔታ (Social Context)

ባለፉት 5 ዓመታት ከአገሪቱ የተለያዩ አካባቢዎች ወደ ዋና ከተማዋ የሚደረገው ፍልሰትና መንግስት ቁጥር በከፍተኛ ፍጥነት ማደጉ ማኅበራዊ አገልግሎቶችን (ትምህርት፣ ጤና፣ ትራንስፖርት፣ መኖሪያ ቤት) ለማቅረብ ሰፊ የበጀት ፍላጎት አስከትሏል። በሌላ በኩል፣ በታችኛው መዋቅር (በተለይም በወረዳዎች) የፋይናንስና አዲት ባለሙያዎች የክህሎት ክፍተትና የሥነ-ምግባር ጉድለቶች ለተደጋጋሚ የኦዲት ግኝቶችና ለሕዝብ ሀብት ብክነት መንስኤ ሆነው ቆይተዋል።

በቀጣይ ደረጃቸውን የጠበቁ የብቃት ማረጋገጫ ማዕቀፎችን (Competency Framework) በመዘርጋት የሰው ኃይልን ማብቃት፣ የበጀት ፍትሐዊነትን ማረጋገጥና መንግስት ተሳትፎ ያለበትን ግልጽ የበጀት አሠራር በማስፈን ማኅበራዊ ጥያቄዎችን በብቃት መመለስ ያስፈልጋል።

2.1.2. ከመንግሥት ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች አንጻር (Alignment with Government Policies & Strategies)

የኢትዮጵያ የሀገር በቀል ኢኮኖሚ ማሻሻያ (Homegrown Economic Reform) መሠረታዊ ግብ የመንግስት ፋይናንስ ሥርዓትን ማዘመንና የመንግሥትን ወጪ በራስ አቅም መሸፈን ነው። የፋይናንስ ቢሮ ዕቅድ ይህንን ማክሮ-ኢኮኖሚያዊ ሪፎርም በከተማ ደረጃ ለማስፈጸም የተቃኘ ነው።

የቢሮው ስትራቴጂ ከአገር በቀል የኢኮኖሚ ማሻሻያ (Homegrown Economic Reform 1.0 እና 2.0) መርሆዎች ጋር የተጣጣመ ነበር። የመንግሥት የፋይናንስ አስተዳደር (PFM) ማሻሻያዎችን በመተግበር ረገድ የፋይናንስ ሥርዓቱን ግልጽነትና ተጠያቂነት ለማሳደግ ተሞክሯል። ሆኖም ግን፣ የአገሪቱን አዳዲስ የፖሊሲ ማሻሻያዎችንና መመሪያዎችን በፍጥነት ወደ ታችኛው አስፈጻሚ መዋቅር በማውረድና ወጥነት ባለው መልኩ በመተግበር ረገድ ክፍተቶች ነበሩ።

የመንግሥትን አዳዲስ የማክሮ-ኢኮኖሚ፣ የፊስካልና የገንዘብ ፖሊሲ ማሻሻያዎችን መሠረት በማድረግ፣ የፋይናንስ ቢሮ መመሪያዎችንና አሠራሮችን ማዘመን ይኖርበታል። በተለይም የመንግሥት ወጪን የመቆጣጠር፣ የውስጥ ኦዲት ሥርዓትን የማጠናከርና የፋይናንስ ዲስፕሊንን የማስፈን አገራዊ ፖሊሲዎችን በቁርጠኝነት መተግበር ትኩረት ይሰጠዋል።

2.1.3. በአገር ደረጃ ከተቀመጡ ግቦች አንጻር (Alignment with National Goals)

በአገር አቀፍ ደረጃ የተቀመጠውን የ10 ዓመት መሪ የልማት ዕቅድ መነሻ በማድረግ፣ አዲስ አበባ የአገሪቱ የኢኮኖሚ ዕድገትና የብልጽግና መሪ ሞተር እንድትሆን የፋይናንስ ቢሮ የበጀት ድልድሉን ሰው ተኮር በሆኑ፣ምርታማነትን በሚያሳድጉና የሥራ ዕድል በሚፈጥሩ የካፒታል ፕሮጀክቶች ላይ አተኩሮ ሲሠራ ቆይቷል።

የከተማዋን የፊስካል አቅም ከአገራዊ የብልጽግና ግቦች ጋር በማስተሳሰር፣ የወጪ ውጤታማነትን ማረጋገጥና የፕሮጀክቶችን መጓተት ማስቀረት ዋነኛ ግብ ነው። እያንዳንዱ የተመደበ በጀት አገራዊ ምርታማነትንና የዜጎችን ተጠቃሚነት ማረጋገጡን በቅርብ የሚከታተል ሥርዓት ይተገበራል።

2.1.4. ሀገራችን የተስማማችባቸው የዓለም አቀፍ ግዴታዎች አንጻር ("የዘላቂ የልማት ግቦች አጀንዳ 2030"እና "አጀንዳ 2063 የምንሻት አፍሪካ")

ዕቅዱ የተባበሩት መንግሥታት ድርጅት የ2030 የዘላቂ ልማት ግቦችን (SDGs) በተለይም ግብ 8 (የበለጸገ ኢኮኖሚ) እና ግብ 16 (ጠንካራ ተቋማትና ተጠያቂነት) እንዲሁም የአፍሪካ ሕብረትን "አጀንዳ 2063" ፍላጎቶች ያማከለ ነው።

ኢትዮጵያ በዓለም አቀፍ ደረጃ የተስማማችባቸውን የዘላቂ ልማት ግቦች (SDGs) መሠረት በማድረግ፣ የከተማዋ በጀት ድህነትን መዋጋት፣ ጥራት ያለው ትምህርት፣ ጸታን ያካተተ ልማት እና ዘላቂ ከተሞችን መገንባት ላይ የበጀት ምደባው ድህነትን በሚቀንሱ ማኅበራዊ መሠረተ ልማቶች ላይ ሲደግፍ ቆይቷል።

ከዓለም አቀፍ የገንዘብ ድርጅት (IMF) እና ከUNDP መርሆዎች ጋር የሚስማሙ መንግስት ፋይናንስ አስተዳደር ማሻሻያዎች ተጀምረዋል። ሆኖም ግን፣ እነዚህን አገራዊና ዓለም አቀፍ

ግቦች በተደራጀ መልኩ ለመለካት የሚያስችሉ የቁልፍ አፈጻጸም አመልካቾች (KPIs) አጠቃቀም ደካማ ነበር።

በቀጣይ የልማት ዕቅዱን ከ"አጀንዳ 2030" እና "አጀንዳ 2063" ጋር ሙሉ በሙሉ ማስተሳሰር ያስፈልጋል። ለዚህም "መርሀ-ግብር ተኮር በጀት" (program Budgeting) ሥርዓትን በጥልቀት በመተግበር፣ ለአየር ንብረት ተስማሚ የሆኑ (Green Financing) እና ማኅበራዊ አካታችነትን የሚያረጋግጡ ፕሮጀክቶች በበጀት ድልድል ቅድሚያ እንዲያገኙ ይደረጋል።

2.1.5. ከከተማ አስተዳደሩ የረጅም ጊዜ የትኩረት አቅጣጫዎችና መስኮች አንጻር (City Administration's Long-Term Focus Areas)

አዲስ አበባን ምቹ፣ ሳቢና ዓለም አቀፍ የዲፕሎማሲ ማዕከል ለማድረግ የሚከናወኑ ትላልቅ ፕሮጀክቶችን የፋይናንስ ፍሰት በዘላቂነት መደገፍና የካፒታል በጀት ቅልጥፍናን ማረጋገጥ የዚህ ዕቅድ ዋና መነሻ ነው።

የከተማዋን ዓለም አቀፍ የቱሪዝምና የኢኮኖሚ ማዕከል ለማድረግ ለተያዘው የረጅም ጊዜ የትኩረት አቅጣጫ ቢሮው ሰፊ የፊስካል ድጋፍ አድርጓል። በተለይም ለኮሪደር ልማት፣ ለፓርኮች ግንባታና ለከተማ ውበት ሥራዎች የበጀት ቅድሚያ ተሰጥቷል። ሆኖም ይህ ትኩረት መደበኛ ማኅበራዊ አገልግሎቶችና የታችኛው መዋቅር የልማት ጥያቄዎች ላይ የበጀት ጫና እንዳይፈጥር የማመጣጠን ሥራ ፈታኝ ነበር።

የከተማዋን የረጅም ጊዜ ራዕይ ከግምት ውስጥ በማስገባት የበጀት ድልድልን ሚዛናዊ በማድረግ ማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ ልማትን ጎን ለጎን ማስኬድ ያስፈልጋል። የከተማዋን ሜጋ ፕሮጀክቶች በፍትሐዊና ዘላቂ መንገድ ለመደገፍ የሚያስችል አገራዊ ፋይናንሻል ስትራቴጂ ይነደፋል።

2.1.6. ከከተማ አስተዳደሩ/ከሴክተሩ የረጅም ጊዜ የልማት ፕላን አኳያ (Sectoral Long-Term Development Plan)

በሴክተሩ የረጅም ጊዜ ዕቅድ መሠረት የፋይናንስ ሥርዓቱን ዘመናዊና ሙሉ በሙሉ በቴክኖሎጂ የተደገፈ የማድረግ ሥራ ተጀምሯል። የኢ-ግዥ (e-GP) ሥርዓት በተወሰኑ ተቋማት ላይ የተሳካ ቢሆንም፣ በሁሉም የከተማዋ አስፈጻሚ መሥሪያ ቤቶችና ወረዳዎች ላይ በተሟላ መልኩ አልተተገበረም። የመንግሥትና የግል አጋርነት (PPP) አማራጮችን በመጠቀም ረገድም ጅምር ውጤቶች እየተመዘገቡ ይገኛል። ይህም ሰፊ የልማት ፍላጎትን በመደበኛ በጀት ብቻ ለመሸፈን አስገዳጅ አድርጎታል።

በቀጣዩ የ5 ዓመት (2019-2023 ዓ.ም)ም የልማት ፕላን የፋይናንስ ሴክተሩን የረጅም ጊዜ ግብ ለማሳካት አገራዊና ዓለም አቀፋዊ የመንግሥትና የግል አጋርነት (PPP) ማዕቀፎችን በስፋትና በተደራጀ መልኩ መተግበር የግድ ይላል። በተጨማሪም የe-GP እና የIFMIS ሥርዓቶችን ሙሉ በሙሉ በማቀናጀት 100% የዲጂታል ፋይናንስና የግዥ ትግበራን ማረጋገጥና ብክነትን ሙሉ በሙሉ ማስወገድ የሴክተሩ ቀጣይ ትልቅ ስኬት እንዲሆን ታቅዶ ይሠራል።

2.2. ከተማዊ ሁኔታ ትንተና (City-Level Context Analysis)

አዲስ አበባ በአሁኑ ወቅት የኮሪደር ልማትን ጨምሮ ከፍተኛ መዋቅራዊና የኢኮኖሚ ሽግግር ላይ ትገኛለች። የከተማዋ የገቢ አሰባሰብ አቅም በዲጂታላይዜሽን ምክንያት በከፍተኛ ደረጃ እያደገ የመጣ ቢሆንም፣ የልማት ፍላጎቱና የበጀት ጥያቄው አሁንም ካለው የሀብት አቅርቦት በላይ ነው። በተለያዩ ክፍለ ኢኮኖሚዎች (በተለይም በመሠረተ ልማትና ቤቶች ልማት) የፕሮጀክቶች መዘግየትና የዋጋ መናር በፋይናንስ ፍሰቱ ላይ ጫና ፈጥሯል። ቢሮው ይህንን ነባራዊ ሁኔታ ግምት ውስጥ በማስገባት የበጀት አጠቃቀምን ከውጤት ጋር የሚያያዝ (Prorgram-Based Budgeting) ሥርዓትን በጅምር ላይ ይገኛል።

ይህ ከተማዊ ሁኔታ ትንተና የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር የፋይናንስ ቢሮ ባለፉት አምስት ዓመታት (2014-2018 ዓ.ም) በተለያዩ የከተማዋ ክፍለ ኢኮኖሚዎች፣ የበጀት አጠቃቀም፣ የመንግሥት ፋይናንስ፣ የግዥና ንብረት አስተዳደር፣ ኦዲትና ቁጥጥር እንዲሁም የፊስካል ሪፎርም ትግበራዎች ላይ ያስመዘገባቸውን ተጨባጭ ውጤቶች እና አሁን የተደረሰበትን

የአፈጻጸም ደረጃ (KPIs) በዝርዝር ለመገምገም የቀረበ ነው። ትንተናው የቀጣዩን አምስት ዓመታት (2019-2023 ዓ.ም) ስልታዊ የትኩረት አቅጣጫዎችን ለመወሰን መነሻ ይሆናል።

የከተማዊ ሁኔታ ትንተና ማጠቃለያ ስትራቴጂካዊ አቅጣጫ (2019-2023 ዓ.ም)፦

ይህ ዝርዝር ከተማዊ ትንተና እንደሚያሳየው፣ የፋይናንስ ቢሮ በቀጣዮቹ አምስት ዓመታት የውስጥ አቅሙን በማጠናከር የሚከተሉትን ስትራቴጂካዊ ዕርምጃዎች መውሰድ ይኖርበታል፦

1. 100% ዲጂታላይዜሽን፦ የIFMIS እና e-GP ሥርዓቶችን እስከ ታችኛው የወረዳ መዋቅር ድረስ ሙሉ በሙሉ ማድረስ እና ወረቀት አልባ አሠራርን ማረጋገጥ፣
2. የካፒታል ፕሮጀክቶችን መጓተት ለማስቀረት ከፕላንና ልማት ቢሮ ጋር ያለውን የመዋቅር መደራረብ በአዋጅ 84/2016 መሠረት መፍታት፣
3. የኦዲት ግኝቶችንና የውዝፍ ሒሳቦችን ችግር ለመቅረፍ ጠንካራ የተጠያቂነትና የውስጥ ቁጥጥር ሥርዓት መዘርጋት፣
4. የሲቪል ማኅበራትንና የPPP አማራጮችን ከተማዋን ወደ ተሻለ የፋይናንስ መረጋጋት የሚያሸጋግሩ አማራጭ የሀብት ምንጮች አድርጎ በተደራጀ መልኩ መጠቀም፣

2.3. ተቋሙ ያለበት ሁኔታ (የውስጣዊና ውጫዊ ሁኔታዎች ትንተና)

የአዲስ አበባ ፋይናንስ ቢሮ የተመሠረተው የከተማዋን የፋይናንስ ሥርዓት በባለቤትነት ለመምራት ነው። ቢሮው መደበኛ የበጀት ዝግጅት፣ የሂሳብ መዝጊያ፣ የመንግሥት ግዥ ክትትልና ንብረት አስተዳደር ሥራዎችን ያከናውናል። በአሁኑ ወቅት አዲስ መዋቅርና የሥራ መደቦች የብቃት ማዕቀፍ (Competency Framework) የተዘረጋለት ቢሆንም፣ በየደረጃው ያለው አፈጻጸም ወጥ አይደለም።

የተቋሙ መሠረታዊ መረጃና ታሪካዊ ዳራ (Organizational Profile)

ሀ. አመሠራረትና ዓላማ (Establishment & Mandate)

ተቋሙ በሕግ በተሰጠው ሥልጣንና ኃላፊነት በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር አስፈጻሚ አካላትን እንደገና ለማደራጀት በወጣው አዋጅ ቁጥር 84/2016 **መሠረት) የተቋቋመ ሲሆን፣ ዋና ዓላማውም በከተማዋ ደረጃ ዘመናዊ፣ ግልጽነትና ተጠያቂነት የሰፈነበት መንግስት ፋይናንስ አስተዳደር፣ የታክስ ፖሊሲ ጥናት እና የማክሮ-ኢኮኖሚ መዋቅር መዘርጋት ነው።**

ተቋሙ የነበሩትን አሠራሮች ወቅታዊ በማድረግ፣ የከተማዋን የልማትና የካፒታል ፕሮጀክቶች በበጀትና በሀብት አጠቃቀም ረገድ ሥርዓት ለማስያዝ፣ የገቢ አቅምን በጥናት ለማሳደግ እና የፋይናንስ ሥርዓቱን ዲጂታላይዝ ለማድረግ ነው።

ለ. የሚሰጡ አገልግሎቶችና መደበኛ ሥራዎች (Core Services & Mandate)

- **በማክሮ-ፋይናንስና በታክስ ፖሊሲ ዙሪያ ጥናትና ምርምር ማካሄድ፣**
- **የተቀናጀ መንግስት/መንግስትፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓቶችን (የበጀት ዝግጅት፣ የሂሳብ አያያዝ፣ የውስጥ ኦዲትና ግዢ፣ንብረት አስተዳዳር፣ የመንግስት እና ሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ፕሮጀክቶች ክትትልና ግምገማ) በዘመናዊ ቴክኖሎጂ** (IBEX/IFMIS , e-GP) **መምራት፣**
- **የአስተዳደሩን የአገልግሎት ታክሶኖሚ** (Service Taxonomy) **ማዘጋጀትና የአገልግሎት አሰጣጥ ደረጃዎችን ስታንዳርዳይዝ ማድረግ፣**

ሐ. ድርጅታዊ መዋቅርና የሰው ኃይል (Structure & Human Capital)

ከተቋሙ ተልዕኮ አንጻር የጋራ ድጋፍ ሰጪ እና ዋና ዋና የሥራ ክፍሎችን (Core Processes) **ያካተተ ሆኖ፣ የሥራ መደራረብን በሚያስቀርና ተጠያቂነትን በሚያረጋግጥ መልኩ የተዋቀረ ነው።**

ተቋሙ ከጀማሪ እስከ መሪ ባለሙያ (junior to Lead Professional) **የተዘረጋ የደረጃ ዕድገትና የክህሎት ማዕቀፍ** (Competency Framework) **ያለው ሲሆን፣ የሥራ ጫና እና የሰዓት ስርጭት ትንተናን** (Workload Weight) **መሠረት ያደረገ ምደባ ይከተላል።**

መ. የቀድሞ ውጤቶችና አሁን ያለበት ሁኔታ

ተቋሙ በፋይናንስ የሥርዓት ሪፎርም (ከበጀት አያያዝ ወደ የተቀናጀ የፋይናንስ መረጃ ሥርዓት) እና የአገልግሎት ማኑዋሎችን በማዘጋጀት ረገድ አበረታች ውጤቶች ተመዝግበዋል።

ተቋሙ በአዋጅ ቁጥር 84/2016 የተሰጡትን ኃላፊነቶች ተፈጻሚ ለማድረግና የአመራርና የባለሙያዎችን ብቃት (Performance Indicators) በመመዘን ላይ የሚገኝበት የሪፎርም ምዕራፍ ላይ ነው።

2.2.1. ከፊስካል ፖሊሲ እና ገቢ ጥናት አንጻር (Fiscal Policy & Revenue Study)

የከተማዋን ኢኮኖሚያዊ አቅም መሠረት ያደረጉ የማክሮ-ፊስካል ማዕቀፎች ተዘጋጅተዋል። ከታክስ ውጭ ያሉ የከተማ አስተዳደሩ የገቢ አማራጮችን (Non-Tax Revenues) ለማሳደግና የአገልግሎት ክፍያ ታሪፎችን ለማሻሻል የሚያስችሉ በርካታ የገቢ ጥናቶች ተካሂደዋል። በዚህም የከተማ አስተዳዳሩ ገቢ በአጠቃላይ ባለፉት አምስት ዓመታት የገቢ ዕቅድ በአማካይ በየዓመቱ 44.70 በመቶ ያደገ ሲሆን አፈጻጸሙ ደግሞ በ42.3 በመቶ ደርሷል። በ2014 በጀት ዓመት ብር 70 ቢሊየን የነበረው የከተማ አስተዳደሩ በጀት በ2018 በጀትዓመት ብር 360.12 ቢሊዮን ብር የደረሰ መሆኑ፣አሰባሰቡም ከፍተኛ ዕድገት ማሳየቱ በተለይ የአገር ውስጥ ገቢን (Domestic Revenue) የማሳደግ ስራዎች ተመሰርቷል። ከዚህ ውስጥ የታክስ መሠረቱን ማስፋት፣ የዲጂታላይዜሽን ስራዎች (e-Tax)፣ የንብረት ታክስ እና የሊዝ ውዝፍ፣የንብረት እና የቤት ኪራይ ግብር ማሻሻና የአገልግሎት ክፍያዎችን ማሻሻል ተጠቃሽ ናቸው።

በወጪ ረገድም የከተማ አስተዳዳሩ ወጪ አጠቃቀም እና ቁጠባ፣ የኪራይ ወጪን የመቀነስ ስትራቴጂ ተግባራዊ የተደረገ ሲሆን የመንግስት የጋራ ቢሮዎች ግንባታ፣ የተቋማት ውህደት፣ የወጪ አጠቃቀም ኖርም (Standardization of Spending)፣ የነዳጅ እና የጥገና ቁጥጥር: የማዕቀፍ ግዥ ስርዓት (Bulk Procurement) ተግባዊ መሆኑ የመዋቅር ማሻሻያ (Structural Reforms) ተጠቃሽ ናቸው።

የመንግሥትና የግል አጋርነት (PPP) አማራጮችን ወደ ሥራ ለማስገባት የሚያስችሉ መዋቅራዊና ሕጋዊ ማዕቀፎችም ተቀርጸው ወደ ተግባር ተገብቷል።

የከተማዋ የውስጥ ገቢ አቅም ማደጉ ተስፋ ሰጪ ቢሆንም፣ አሁንም የገበያ መዋዠቅንና የዋጋ ንረትን (Inflation) አስቀድሞ በትክክለኛ መረጃ የሚተነብይ የላቀ የማክሮ-ፊስካል ሞዴሊንግ አቅም ክፍተት ይታያል።

የPPP አማራጮችን በተግባር በማዋል ረገድ የተጀመሩ ትላልቅ ፕሮጀክቶች አፈጻጸም የሚያበረታቱ ቢሆንም፣ የከተማዋ ሰፊ የልማት ፍላጎት አሁንም በአብዛኛው በመንግሥት መደበኛ የፊስካል በጀት ላይ አተኩሯል።

2.2.2. ከበጀት ዝግጅትና ሀብት አስተዳደር አንጻር (Budget Preparation & Resource Administration)

የከተማዋን ፈጣን ዕድገትና የኮሪደር ልማት ፕሮጀክቶችን ታሳቢ ያደረጉ ዓመታዊና የመካከለኛ ዘመን የበጀት ድልድሎች ተዘጋጅተዋል። በወጪ መደብ ላይ የተመሰረተ የበጀት አሠራር ውጤት ተኮር በጀት" (program Budgeting) ሥርዓት በጅምር ላይ ይገኛል።

የማዕከል መሥሪያ ቤቶችና የክፍለ ከተሞች የበጀት አጠቃቀም ፍላጎትና አፈጻጸም አለመመጣጠን አሁንም ያልተቀረፉ ክፍተቶች ናቸው።

በተለይም የፕሮጀክቶች የወጪ ግምት ጥናት (Feasibility Study) ትክክለኛ አለመሆን፣ በዓመቱ አጋማሽ ላይ ተደጋጋሚ ተጨማሪ በጀት (Supplementary Budget) እንዲጠየቅ በማድረግ የከተማዋን የፊስካል ዲስፕሊንና የሀብት ክፍፍል ሚዛን እየተፈታተነ ይገኛል።

2.2.3. ከመንግሥት ግዥና ንብረት አስተዳደር አንጻር (Procurement & Asset Management)

የመንግሥት ግዥን ግልጽ፣ ፍትሐዊና ተጠያቂነት የሰፈነበት ለማድረግ የኤሌክትሮኒክ መንግሥታዊ ግዥ (e-GP) ሥርዓት ተቀርጾ በዋና ዋና የከተማዋ ማዕከላዊ መሥሪያ ቤቶች ላይ ተግባራዊ መሆን ጀምሯል። ይህም በማኑዋል የወረቀት ጨረታ አሰራር ስርዓትን በማስቀረት ረገድ ትልቅ እመርታ አሳይቷል።

የe-GP ሥርዓት ሙሉ በሙሉ ወደ ታችኛው የክፍለ ከተማና የወረዳ መዋቅሮች ባለመውረዱ፣ አሁንም በርካታ ተቋማት በነባሩ መንገድ ግዥ ይፈጽማሉ።

2.2.4. ከመንግሥት ፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓቶች አንጻር (Integrated Financial Systems - IBEX & IFMIS)

የከተማዋን የገቢና ወጪ ሒሳብ መዛግብትና የፋይናንስ ሪፖርት ጥራት ለማዘመን የተቀናጀ የፋይናንስ መረጃ ሥርዓት (IBEX) እና የላቀው መንግስት ፋይናንስ መረጃ ሥርዓት (IFMIS) በሁሉም የማዕከላዊ አስፈጻሚ አካላትና ክፍለ ከተሞች ላይ ተዘርግቶ ጥቅም ላይ ውሏል። የገቢና ወጪ ፍሰትን በማመጣን የልማት ስራዎች እንዳይስተጓጎሉ እና የመደበኛ ጥያቄዎችን በዕቅድ መሰረት እንዲፈጸሙ በተጨማሪም የተሰብሳቢና ተከፋይ ሂሳብን ለመቀነስ የተሰሩ አበረታች ስራዎች ተጠቃሽ ናቸው።

በየደረጃው የሪፖርት አቀራረብ ፍጥነትና ጥራት ማሻሻያ ቢታይም፣ የIBEX ሥርዓት እስከ ወረዳ መዋቅር ድረስ 100% አልደረሰም። ለዚህም የወረዳዎች የዲጂታል መሠረተ ልማት (ኔትወርክና የኮምፒውተር አቅርቦት) እጥረት ዋነኛ ምክንያት ነው።

በተጨማሪም በተደጋጋሚ የሚታዩ የኦዲት ግኝቶች፣ ሕጋዊ አሠራርን ያልተከተሉ ክፍያዎች እና ያልተወራረዱ ውዝፍ ሒሳቦች (Suspense Accounts) የፋይናንስ ሥርዓቱ የቁጥጥር (Internal Control) ክፍተት እንዳለበት ያሳያሉ።

2.2.5. ከመንግስት ፕሮጀክት ክትትልና ግምገማ አንጻር (Project Monitoring & Evaluation)

በከተማ አስተዳደሩ በጀት የሚገነቡ የካፒታል ፕሮጀክቶች የሚመሩበትና የሚገመገሙበት አሠራር ተዘርግቷል። የፕሮጀክቶችን አካላዊና ፋይናንሻል ክንውን (Physical & Financial Performance) ለማጣጣም የመስክ ምልከታዎችና ወቅታዊ የሪፖርት ግምገማዎች ተካሂደዋል።

በአፈጻጸም ደረጃ የፕሮጀክቶች መጓተት (Project Delay) እና ከተያዘላቸው በጀት በላይ ወጪ የመጠየቅ (Cost Overrun) ችግር የከተማዋ ትልቅ ማነቆ ሆኖ ቀጥሏል።

በአዋጅ ቁጥር 84/2016 መሠረት መዋቅራዊ ሽግግር ቢደረግም፣ በፋይናንስ ቢሮ እና በፕላንና ልማት ቢሮ መካከል በካፒታል ፕሮጀክቶች ክትትልና ባለቤትነት የነበሩ የአሠራር መደራረቦች በውሳኔ አሰጣጥ ላይ መዘግየትን ፈጥረዋል።

2.2.6. ከሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅቶች (CSOs) ፕሮጀክቶች አንጻር (Civil Society Organizations Projects)

በከተማዋ ውስጥ በተለያዩ ማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ ዘርፎች (በትምህርት፣ ጤና፣ ሴቶችና ሕፃናት ልማት) ላይ የሚንቀሳቀሱ የሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅቶች የሚያስገቧቸው የፕሮጀክት ሰነዶች ተገምግመው ስምምነቶች ተፈርመዋል። የእነዚህ ድርጅቶች ሀብት ከከተማዋ የልማት ቅድሚያ ትኩረቶች ጋር እንዲጣጣም የማስተናገድ ሥራ ተሠርቷል። በተጨማሪም ከሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅቶች የድጋፍ ተጠቃሚዎችን በዘላቂነት የገቢ ምንጭ አግኝተው ራሳቸውን እንዲችሉ እየተሰራ ያለው በቀጣይም ተጠናክሮ ሊቀጥል ይገባል።

የሲቪል ማኅበረሰብ ድርጅቶች ወደ ከተማዋ ይዘው የሚገቡትን የፋይናንስና የዓይነት ድጋፍ (Off-budget resources) ከተማ አስተዳደሩ ከሚመድበው መደበኛ በጀት ጋር በአንድ ማዕቀፍ አቀናጅቶ (Resource Mapping) የመምራትና የመቆጣጠር ሥርዓት ገና ያልዳበረ ነው።

ለፕሮጀክት ማስፈጸሚያ ከመንግሰት የሚመደበውን መሬት በአግባቡ ለታለመለት ዓላማ እንዳይውል መንቀሳቀስ፣ ድርጅቶቹ ለፕሮጀክት ማስፈጸሚያ ከሚያወጡት አስተዳደራዊ ወጪ (Administrative Cost) ይልቅ ለሕዝብ ቀጥታ ተጠቃሚነት የሚውለውን በጀት (Operational Cost) 80/20 ሕጋዊ መደብ ጠብቀው እንዲንቀሳቀሱ በቅርብ የመከታተልና የመገምገም አቅም ላይ የባለሙያ ክፍተት ይታያል።

2.2.7. የተቋማዊ አቅም ግንባታ እና የኦዲት ቁጥጥር ዘርፍ

መንግስት ሀብት በአግባቡ ጥቅም ላይ መዋሉን ለማረጋገጥ የውስጥ ኦዲት ቁጥጥር ሥርዓቶች ተዘርግተዋል። ከዋናው ኦዲተር የሚመጡ የውጭ ኦዲት ሪፖርቶችንም መሠረት በማድረግ የማስተካከያ እርምጃዎችን ለመውሰድ ተሞክሯል።

ተደጋጋሚ የኦዲት ግኝቶች፣ ሕጋዊ አሠራርን ያልተከተሉ ክፍያዎች እና ያልተወራረዱ ውዝፍ ሒሳቦች (Suspense Accounts) አሁንም የሴክተሩ ማነቆዎች ናቸው።

የሰው ኃይል አስተዳደሩን በተመለከተ፣ ለባለሙያዎች የሚሰጠው የሥልጠና ጥራትና ወጥነት የሌለው ከመሆኑም በላይ፣ ለቁልፍ የፋይናንስ ሥራዎች የሚመጥን ደረጃውን የጠበቀ የብቃት

ማረጋገጫ ማዕቀፍ (Competency Framework) ባለመኖሩ የባለሙያዎች ፍልሰትና የሥራ አፈጻጸም መዋዠቅ ይታያል።

2.3.1. የውስጣዊ ሁኔታ ትንተና (Internal Analysis)

የባለፉት ዓመታት ዕቅድ አፈፃፀም እና የውስጥ/ውጭ ትንተና (SWOT Analysis)

የባለፉት ዓመታት/2014-2018/ አፈጻጸም ከታቀዱት ዋና ዋና ተግባራት (ገቢ ከመሰብሰብ፣ በጀት ከማስተዳደርና ሪፎርሞችን ከመተግበር) አንጻር ሲገመገም የሚከተሉት ጠንካራና ደካማ ጎኖች፣ እንዲሁም መልካም አጋጣሚዎችና ሥጋቶች ተለይተዋል፡-

- **ጠንካራ ጎኖች (Strengths):**
    - የከተማ አስተዳዳሩ ገቢ በየዓመቱ እያደገ መምጣቱ፣
    - ልማትን ለማረጋገጥ የፖለቲካ ቁርጠኝነት፣
    - ለቁልፍ የስራ መደቦች ዝርዝር የብቃት መመዘኛ ማዕቀፍ (Competency Matrix) መኖሩ።
    - የሥራ ሂደቶችንና የአገልግሎት ዓይነቶችን በስራ ምድብ/በታክሶኖሚ የመለየትና የመቅረጽ አቅም መኖሩ።
    - የዲጂታል አሠራሮችን (e-GP, IBEX/IFMIS, e-payment) ለመዘርጋት የተደረጉ መሠረታዊ ጅምሮች።
    - የአገልግሎት ምድብ/ታክሶኖሚ (Service Taxonomy) ማኑዋል እና የተሟላ የሥራ መደብ ዝርዝር መዘጋጀቱ/መኖር።
    - የአሰራር ስርዓት መዘርጋቱ/የሀብት አሰባሰብና አጠቃቀም፣የጤና መድህን፣የአደጋ ስጋት፣...
    - የባለድርሻ ተሳትፎ ማደጉ/ በሰላም እና ጸጥታ፣ሀብት አሰባሰብ....
    - የIBEX/IFMIS እና e-GP ቴክኖሎጂ መሠረተ ልማት በዋና ዋና መሥሪያ ቤቶች መዘርጋቱ፣
    - የበጀት አጠቃቀምና የሒሳብ አያያዝ መመሪያዎች መሻሻላቸው።
- **ደካማ ጎኖች (Weaknesses):**

- **የባለሙያዎች የክህሎት ክፍተት በተለይም የላቁ የማክሮ-ፊስካል ፖሊሲ ትንተናዎችን ለመምራት አለመቻል ማነቆ መሆኑ።**
- **በክፍለ ከተማና በወረዳ ደረጃ ያሉ የፋይናንስ ባለሙያዎች የቴክኖሎጂና የክህሎት ክፍተት።**
- **የውስጥ ኦዲት** (Internal Audit) **ሥርዓት ደካማ መሆንና የኦዲት ግኝቶች በፍጥነት አለመታረማቸው።**
- **የፕሮጀክቶች የፋይናንስ ክትትልና ግምገማ** (Monitoring & Evaluation) **ሥርዓት በሚፈለገው መልኩ አለመቀናጀት።**
- **ሀብትን ከማስተዳደር አንጻር ክፍተቶች መኖሩ፣**
- **የአሰራር ስርዓቶችን አለማዘመን፣**

2.3.2. የውጫዊ ሁኔታዎች ትንተና (PESTEL) እና የመከላከያ ስትራቴጂዎች

ሠንጠረዥ 1፡-

ተ.ቁ	ውጫዊ ሁኔታዎች	መልካም አጋጣሚዎች (Opportunities)	ስጋቶች (Threats)	ስትራቴጂያዊ እርምጃዎች (Strategies)
1	ፖለቲካ (Political)	* የመንግስት የፋይናንስ ሪፎርምና ግልጽነትን የመደገፍ ቁርጠኝነት መኖር፣ * ለሕዝብ/መንግስት ፋይናንስ ሪፎርም የተሰጠ ከፍተኛ የፖለቲካ አመራር ቁርጠኝነት፣ * የፀረ-ሙስና ንቅናቄዎች መጎልበት። * የውጭ እርዳታና ብድር ፍሰትን የሚደግፉ የዲፕሎማሲ ስምምነቶች መኖር፣	* የፖለቲካ አለመረጋጋት በገቢ አሰባሰብ ላይ ተጽዕኖ ማሳደሩ፣ * በታላቁ ህዳሴ ግድብ ዙሪያ ከጎረቤት አገሮች እና የቀይ ባህር ቀጣና ውጥረት፣ * በሰብዓዊ ዕርዳታ ስም የውጭ ኃይሎች ጣልቃ ገብነት፣ * የፖሊሲ አፈጻጸም መዘግየት እና የተቋማት አደረጃጀት በተደጋጋሚ መቀያየር የሚፈጥረው የሥራ መስተጓጎል፣	* የፋይናንስ ሪፎርሙን ፍጥነት ለመጠበቅ አዳዲስ የአሠራር መመሪያዎችን ማውጣት፣ * ከአደጋ ስጋት ነፃ የሆኑ የገቢ አማራጮችን ማስፋፋት፣ * በፖለቲካዊ ለውጦች የማይናወጥ ጠንካራ ተቋማዊ አሠራር መገንባት፣ * የአሠራር ሥርዓቶችንና የአገልግሎት ምድብ/ ታክሶኖሚን ተቋማዊ (Institutionalized) በማድረግ ከሰው ጣልቃገብነት ነፃ ማድረግ፣

ተ.ቁ	ውጫዊ ሁኔታዎች	መልካም አጋጣሚዎች (Opportunities)	ስጋቶች (Threats)	ስትራቴጂያዊ እርምጃዎች (Strategies)
2	ኢኮኖሚ (Economic)	* የአገር ውስጥ ምርታማነት ማደግ (የግብር መሠረትን ያሰፋል)፣ * የከተማዋ የኢኮኖሚና የንግድ እንቅስቃሴ ማደግና የገቢ አማራጮች መስፋፋት፣ * የዲጂታል ክፍያ ሥርዓት መስፋፋት የገንዘብ ዝውውርን ማፋጠኑ፣ * አዳዲስ የኢንቨስትመንት ፍሰቶች መኖር፣	* የዋጋ ንረት (Inflation) የበጀት የመግዛት አቅምን መጫኑ፣ የኑሮ ውድነት እና የውጭ ምንዛሬ አቅርቦት ዕጥረት መኖራቸው፣ * የሀገር ውስጥ የዋጋ ንረት የፕሮጀክቶችን ወጪ ማናሩና የግዥ ማዕቀፎችን ማዛባቱ፤ በመካከለኛው ምስራቅ አለመረጋጋት የነዳጅ ዋጋ መለዋወጥ፣ * ከተማው የሚያመነጨውን ያክል ገቢ መሰብሰብ አለመቻል፣ የኮንትሮባንድ፣ የጥቁር ገበያ እና የህገ ወጥና የጎዳና ላይ ንግድ መበራከት፣	* በጀት በሚታቀድበት ጊዜ የዋጋ ንረትን ያገናዘበ ክምችት (Contingency budget) መያዝ፣ * በማክሮ-ፊስካል ትንተና የታገዘ የበጀት ክለሳ ሥርዓት መዘርጋትና የዋጋ ማስተካከያ ቀመሮችን በውል መምራት፣ * የግብር አሰባሰብን ውጤታማ በማድረግ የበጀት ጉድለትን መሙላት፣ * የወጪ ቁጥጥር ሥርዓትን ማጥበቅና ቅድሚያ ለሚሰጣቸው ልማቶች ማዋል፣

ተ.ቁ	ውጫዊ ሁኔታዎች	መልካም አጋጣሚዎች (Opportunities)	ስጋቶች (Threats)	ስትራቴጂያዊ እርምጃዎች (Strategies)
			* የመንግስት ወጪ በብልሹ አሰራር፣ አመለካከትና ተግባር ምክንያት ለብክነት መዳረግ፣ * መንግስት ለተዘዋዋሪ ፈንድ የመደበውና ያበደረው ገንዘብ ከታለመለት ዓላማ ውጪ መሆን (ብድር በወቅቱ አለመመለስ)፣ * የልማት ድርጅቶች የመንግስት ትርፍ ድርሻ ፈሰስ አለማድረጋቸው፣ * የስራ አጥ ቁጥርን በሚፈለገው ደረጃ መቀነስ አለመቻል፣ * ፍትሃዊ የሀብት ክፍፍል አለመኖር (ለእኩል ስራ እኩል ክፍያ)፣	* የመንግስት የልማት ድርጅቶች ከልማት ፈንድ ተጠቃሚ የሚሆኑበት አሰራር መዘርጋት፣

ተ.ቁ	ውጫዊ ሁኔታዎች	መልካም አጋጣሚዎች (Opportunities)	ስጋቶች (Threats)	ስትራቴጂያዊ እርምጃዎች (Strategies)
3	ማህበራዊ (Social)	* የኅብረተሰቡ የግብር መክፈል ግንዛቤና ባህል እያደገ መምጣት፤ ለልማት፣ ለግልጽነትና ለፍትሐዊ የሀብት ክፍፍል ያለው ንቃተ-ሕሊና መጎልበት፣ * የበጎ ፈቃድ አገልግሎት እየተጠናከረ መምጣት እና የማኅበረሰብ አቀፍ የልማት ተሳትፎዎች መጨመር፣ * የጤናና የትምህርት ሽፋን ተደራሽ መሆን፣ የማህበረሰብ ጤናን ለማሳደግ ማስታዎርት መስፋፋቱ፣ * የተማሪዎች ዩኒፎርምና ምገባ ድጋፍ ስርዓት በህብረተሰቡ ዘንድ እውቅና ማግኘቱ፣ * በከተማ አስተዳደሩ ሞጋች የሆነ የህብረተሰብ ክፍል መፈጠሩ። * የማህበራዊ ሴፍቲኔት እና የከተማ ልማታዊ ሴፍቲኔት ፕሮግራም ተጠናክረው ተግባራዊ መደረጋቸው፣ * የህብረተሰቡን የኑሮ ጫናና የትራንስፖርት ችግር ለመፍታት አእእከተማው ካለው ገቢ ለልዩ ልዩ ድርጅቶች ድጎማ መደረጉ።	* መንግስት አገልግሎት ፍላጎትንና ወጪን ማሳደጉ፤ ከፍተኛ የሆነ የሰው ፍልሰት (ከገጠር ወደ ከተማ) መኖር። * የትምህርትና የጤና አገልግሎት ጥራት ችግር መኖር፣ * ነዋሪውን በመንግስት ልዩ ልዩ ተግባራት ላይ በንቃት ማሳተፍ አለመቻል፣ * የጥገኝነትና የተረጂነት ስሜት መኖር፣ *በስነ-ምግባር የታነጸና በምክንያት የሚያምን ትውልድ አለመፈጠር፣ * በህብረተሰብ ተሳትፎ የሚሰበሰብ ገንዘብ ለታለመለት ዓላማ አለማዋልና ሂደቱን አለመፈተሽ፣ * የነዋሪው መሰረታዊ ፍላጎቶች (የመኖሪያ ቤት፣ ንጹህ ውሃና ምግብ) አለመሟላት፣ * ከፍተኛ የሆነ የሰው ሃይል ፍልሰትና እጥረት መኖር፤ * የገቢ አለመመጣጠን። * ድንገት የሚከሰቱ ተላላፊ በሽታዎች። * የደኅንነት ስጋቶች ማኅበራዊ መረጋጋትን ማናጋታቸው።	* የግብር አከፋፈልን ቀላልና ፍትሃዊ በማድረግ መንግስት አመኔታን ማሳደግ፣ * የዜጎችን ቻርተር (Citizens' Charter) ማሳተም፣ የአገልግሎት ጊዜን ማሳጠርና ቅሬታ ሰሚ ክፍልን ማጠናከር፣ * በጀት ሲመደብ ለተጋላጭ ማኅበረሰብ ክፍሎችና ለሥራ ዕድል ፈጠራ ትኩረት መስጠት፣ * ከባለድርሻ አካላት ጋር የውይይት መድረኮችን ማዘጋጀት። * ከተማ አስተዳደሩ በድንገት የሚከሰቱ የጎርፍ አደጋዎች እና ተላላፊና ወረርሽኝ በሽታዎችን ለመከላከልና ስርጭቱን ለመግታት ከፍተኛ ርብርብ ማድረግ፣
		* የሕብረተሰቡን እሴትና ባህል ሊያስጠብቁ የሚችሉ ዘመናዊ ሁኔታዎች መኖራቸው።	* የአገልግሎት መዘግየት በሚፈጥረው ቅሬታ ምክንያት በተቋሙ ላይ የሚመጣ የአስተያየት ጫና።	

ተ.ቁ	ውጫዊ ሁኔታዎች	መልካም አጋጣሚዎች (Opportunities)	ስጋቶች (Threats)	ስትራቴጂያዊ እርምጃዎች (Strategies)
4	ቴክኖሎጂ (Technological)	* የኮር ፋይናንስ (IBEX/IFMIS) እና የኤሌክትሮኒክስ ግዥ ሥርዓት (e-GP) መዘርጋት። * በኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ የታገዘ የመረጃ አጠቃቀም ስርዓቱ መስፋፋቱ፣ የመረጃ አያያዝ በዳታቤዝ እየታገዘ መምጣቱ፣ * የአገር አቀፍ የዲጂታል ኢትዮጵያ 2025 ስትራቴጂ እና የኢንተርኔት መሠረተ ልማት መስፋፋት፣ * የሞባይል ባንኪንግ፣ የዲጂታል ግብር አሰባሰብ ቴክኖሎጂዎች ማደግ እና የባንክ አሰራር ስርዓት መዘመን፣ * የአይሲቲ መንደር መመስረቱ፣ * የሶሻል ሚዲያ አማራጮች መበራከት ለመረጃ ልውውጥ አመቺ ሁኔታ መፍጠሩ፣ * የሰው ሰራሽ አስተውሎት (AI) ለፋይናንስ ትንተና መጠቀም መቻል፣	* የመረጃ ደህንነት ስጋት/security/ እና የሳይበር ጥቃት (Cybersecurity) ስጋት መኖር፣ የዳታ መጥፋት ስጋት፣ * የኢንተርኔት፣ የኔትዎርክና ኤሌክትሪክ መቆራረጥ፣ * የሠራተኞች የቴክኖሎጂ ክህሎት ውስንነት፣ * የሶሻል ሚዲያን ለመልካም ነገር አለማዋል እና የሀሰተኛ መረጃ ስርጭት፣	* የሳይበር ደኅንነት ሥርዓትን፣ የዳታ ማዕከል (Data Center) ደኅንነትን ማደስ፣ ጠንካራ የፋየርዎል ሥርዓትና የዳታ ምትኬ (Backup) አደረጃጀትን ማጠናከር፣ * ለሠራተኞች ቀጣይነት ያለው የቴክኖሎጂ አጠቃቀም ሥልጠና መስጠት፣ * ከተለዋጭ የኢንተርኔት አቅራቢዎች ጋር መሥራት፣

ተ.ቁ	ውጫዊ ሁኔታዎች	መልካም አጋጣሚዎች (Opportunities)	ስጋቶች (Threats)	ስትራቴጂያዊ እርምጃዎች (Strategies)
5	ከባቢያዊ (Environmental)	* ለአረንጓዴ ኢኮኖሚ (Green Economy) እና የአየር ንብረት ለውጥን የሚደግፉ ዓለም አቀፍ የፋይናንስ የውጭ ፈንዶችና ድጋፎች መኖር፣ * የአካባቢ ጥበቃ ፕሮጀክቶች አዲስ የገቢ ምንጭ መፍጠራቸው፣ * የወረቀት አልባ (Paperless) አሠራርን የመተግበር ዕድል መኖር፣	* የአየር ንብረት መዛባት (ድርቅ/ጎርፍ) በከተማዋ መሠረተ ልማት ላይ ድንገተኛ የበጀት ጫና መፍጠራቸው፣ * በተፈጥሮ አደጋ ምክንያት የግብር ከፋዮች የመክፈል አቅም መዳከም፣ * በሚሰሩ የልማት ስራዎች የህብረተሰቡ የኔነት ስሜት አናሳ መሆን እና ለኑሮ ምቹ የሆነ አካባቢ አለመኖር፣ * የሀብት መመናመን ፣	* ለአደጋ ጊዜ መቋቋሚያ የሚሆን የተጠባባቂ በጀት (Emergency Fund) በልዩ ሁኔታ መመደብ፣ * ከአረንጓዴ ፈንድ ድርጅቶች ጋር አጋርነት በመፍጠር ተጨማሪ የፋይናንስ ምንጭ መሳብ፣ * የቢሮውን አሠራር ሙሉ በሙሉ በዲጂታል በማድረግ የወረቀት ወጪን መቀነስ፣

ተ.ቁ	ውጫዊ ሁኔታዎች	መልካም አጋጣሚዎች (Opportunities)	ስጋቶች (Threats)	ስትራቴጂያዊ እርምጃዎች (Strategies)
6	ሕጋዊ (Legal)	* አዋጅ ቁጥር 84/2016 ግልጽ የሥልጣንና ተግባር ወሰን ማስቀመጡ፣ * አዳዲስ የፋይናንስና የግብር ሕጎች፣ እንዲሁም የኮንትራትና የግዥ ሕጎች መሻሻላቸው፣ መዘመናቸውና ግልጽ መሆናቸው፣ * የከተማ አስተዳደሩ የአስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ አዋጅ መከለሱ፣ የበጎ አድራጎት ድርጅቶች እና ማህበራት አዋጅ መሻሻሉ፣ * መሰረታዊ የስራ ሂደት ለውጥ /BPR/ በከተማ ደረጃ መከለሱ፣ * የዓለም ባንክ እና የገንዘብ ሚኒስቴር የፋይናንሽያል ማኔጅመንት ስርአቱ ላይ የአቅም ግንባታ እገዛ የሚያደርጉ መሆኑ፣	* ከአዋጁ በኋላ የሚወጡ የፋይናንስና የግዥ ዝርዝር መመሪያዎች መዘግየት፣ * አዳዲስ ሕጎች ከነባር አሠራሮች ጋር በፍጥነት አለመጣጣም፣ የሕግ አፈጻጸም መዘግየትና የዳኝነት ሥርዓት መጓተት፣ * በኦዲት እና የፕሮጀክት ክትትልና ግምገማ አፈጻጸም ግኝቶች ላይ የእርምት እርምጃ በሚፈለገው ልክ አለመውሰድ፣ * የባለበጀት መስሪያ ቤቶች እና የልማት ድርጅቶች የበላይ ኃላፊዎች የውስጥ ቁጥጥር ስርአትን በአግባቡ እንዲዘረጋ ቁርጠኛ አለመሆናቸው፣ * የግዥና ንብረት ቅሬታና አቤቱታ ወቅታዊ ምላሽ አለመስጠት፣	* የሕግና መመሪያዎች ትርጓሜ ለፈጻሚዎች በሥልጠና በግልጽ እንዲደርስ ማድረግ፣ * ረቂቅ መመሪያዎችን ከሚመለከታቸው የሕግ አካላት ጋር በመሆን ቀድሞ አዘጋጅቶ ማጽደቅ፣ ግጭት የሚፈጥሩ መመሪያዎችን በወቅቱ መለየትና ማሻሻያ ማቅረብ፣ * ከኦዲትና ሕግ አስከባሪ አካላት ጋር በመቀናጀት የፋይናንስ ተጠያቂነትን ማረጋገጥና የሕግ የበላይነት መከበር ተጠያቂነትን ማስፈኑ፣

ዋና ዋና ትኩረት የሚሹ ስትራቴጂያዊ ምክረ-ሀሳቦች (Key Strategic Takeaways)

1. **የዲጂታል ትራንስፎርሜሽን ማፋጠን፦** የቴክኖሎጂ መልካም አጋጣሚዎችን በመጠቀም የገቢ አሰባሰብንና የወጪ ቁጥጥርን ማዘመን የሳይበር ስጋቶችን አስቀድሞ መከላከልን ይጠይቃል።
2. **የበጀት የመቋቋም አቅም** (Financial Resilience) **መገንባት፦** የዋጋ ንረትንና የአየር ንብረት መዛባትን የመሳሰሉ ስጋቶችን ለመቋቋም የተጠባባቂ በጀት አያያዝን ሥርዓት ማጠናከር ወሳኝ ነው።
3. **የሕግ የበላይነትና ተጠያቂነት፦** የተሻሻሉ የፋይናንስ ሕጎችን መሠረት በማድረግ የአዲት ግኝቶችን መቀነስና መንግስት ሀብት ብክነትን መግታት ይገባል።

ክፍል ሦስት፡ የሴክተሩ/የተቋሙ ያገባኛል ባዮች፣ ቁልፍ ችግሮችና የአፈጻጸም ስትራቴጂዎች ቀረጻ

የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር የፋይናንስ ቢሮን መዋቅር፣ ተልዕኮና ስልጣን መሰረት በማድረግ የተዘጋጀው የባለድርሻ አካላት (Stakeholders) እና የቁልፍ ችግሮች ትንተና፣ እንዲሁም ቀጣይ የአፈፃፀም ስትራቴጂዎችና አቅጣጫዎች እንደሚከተለው ቀርቧል።

3.1. የፋይናንስ ቢሮ ያገባኛል ባዮች /አጋር አካላት/ ትንተና

3.1.1. የተቋሙ ያገባኛል ባዮች / የአጋሮች ትንተና (Partners & Claimants)

በቢሮው የእለት ተእለት ስራ፣ የፖሊሲ አቅጣጫ እና የሀብት አጠቃቀም ላይ ቀጥተኛ ፍላጎት፣ መብት ወይም የይገባኛል ጥያቄ ያላቸው አካላት ሲሆኑ የሚከተሉትን ተቋማት ያካትታል።

- **የከተማው ከንቲባ ፅህፈት ቤት እና የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት፦**
    - ፍላጎት/ድርሻ፦ የከተማዋን በጀትና ፋይናንስ በልማት እቅዶች (ከ2016-2030 የረጅም ጊዜ እቅድ ጋር በተጣጣመ መልኩ) መምራት፣ የካፒታል ፕሮጀክቶች አፈፃፀም ውጤታማነትን ማረጋገጥ።
    - ተፅዕኖ፦ ከፍተኛ የፖሊሲና የውሳኔ ሰጪነት ሚና አላቸው።
- **የአዲስ አበባ ከተማ ምክር ቤት (ምክር ቤቱ)፦**
    - ፍላጎት/ድርሻ፦ የከተማዋ አመታዊ በጀት በህግ እንዲጸድቅ ማድረግ፣ የህዝብ/መንግስትሀብት በአግባቡ ስራ ላይ መዋሉን መቆጣጠር እና የኦዲት ግኝቶችን መከታተል።
- **የከተማዋ ነዋሪዎች እና ግብር ከፋዮች፦**
    - ፍላጎት/ድርሻ፦ ቀልጣፋ፣ ግልጽና ፍትሀዊ የከተማ አገልግሎት ማግኘት፣ የከፈሉት ግብር ለታለመለት የልማት አላማ መዋሉን ማረጋገጥ (የበጀት ግልጽነት)።

- **የፌደራል ገንዘብ ሚኒስቴር፦**
    - **ፍላጎት/ድርሻ፦ የማክሮ-ኢኮኖሚና ፊስካል ፖሊሲዎች መናበብ፣ የፌደራል ድጎማዎች አጠቃቀም መከታተል፣ እና ሀገር አቀፍ የፋይናንስ ስርዓት** (Public Financial Management - PFM) **መከበሩን ማረጋገጥ።**

3.1.2. የባለድርሻ አካላት ትንተና (Stakeholders Analysis)

ባለድርሻ አካላት በቢሮው ውሳኔዎች ላይ ተፅዕኖ የሚያሳድሩ ወይም በቢሮው ውሳኔዎች ተፅዕኖ የሚያርፍባቸው ተቋማት ናቸው።

- **የከተማው አስተዳደር አስፈፃሚ መስሪያ ቤቶች (ሴክተር ቢሮዎች - ጤና፣ ትምህርት፣ መንገድ፣ዲዛይንና ግንባታ ስራዎች ወዘተ)፦**
    - **ሚና፦ የበጀት ተጠቃሚና አስፈፃሚዎች ናቸው።**
    - **ግንኙነት፦ ወቅታዊ የበጀት ዝውውር፣ የካፒታል ፕሮጀክቶች ፋይናንስ አቅርቦት እና የፋይናንስ መመሪያዎች ተፈጻሚነት ላይ በጋራ ይሰራሉ።**
- **የከተማው ፕላንና ልማት ቢሮ፦**
    - **ሚና፦ ከከተማዋ የልማት እቅድ ጋር የተጣጣመ የካፒታል በጀት አመዳደብን ማቀናጀት።**
    - **ግንኙነት፦ በበጀት ዝግጅትና በፕሮጀክቶች ግምገማ ወቅት የጠበቀ ትብብር ያስፈልጋቸዋል።**
- **የገቢዎች ቢሮ፦**
    - **ሚና፦ የከተማዋን የውስጥ ገቢ ሰብሳቢ ተቋም።**
    - **ግንኙነት፦ የፊስካል ፖሊሲና የገቢ ጥናት ስራዎችን በጋራ በመስራት የከተማዋን የበጀት አቅም** (Fiscal Space) **ይወስናሉ።**
- **የከተማው ዋና ኦዲተር መስሪያ ቤት፦**
    - **ሚና፦ የፋይናንስ አጠቃቀምንና ህጋዊነትን መመርመር።**
    - **ግንኙነት፦ የኦዲት ግኝቶችን መሰረት በማድረግ የፋይናንስ ዲሲፕሊን ማስተካከል ላይ በጋራ ይሰራሉ።**

3.1.3. የተባባሪ አካላት ትንተና (Collaborators/Allies)

የፋይናንስ ቢሮን ስልታዊ ግቦች ለማሳካት በቴክኒክ፣ በቴክኖሎጂ እና በገንዘብ ድጋፍ የሚያደርጉ አካላት ናቸው።

- **ዓለም አቀፍ የልማት አጋሮች (የዓለም ባንክ፣ IMF፣ UNDP ወዘተ)፦**
    - **የድጋፍ ዘርፍ፦ የመንግስትፋይናንስ አስተዳደር ማሻሻያ** (PFM Reform) **ድጋፍ፣ የከተማ ልማት ፕሮግራሞች እና ፕሮጀክቶች ፋይናንስ እና የአቅም ግንባታ።**
- **የቴክኖሎጂ እና የመሰረተ-ልማት አቅራቢዎች (ኢንፎርሜሽን መረብ ደህንነት ባለስልጣን፣ ኢትዮ ቴሌኮም)፦**
    - **የድጋፍ ዘርፍ፦ የዲጂታል ፋይናንስ ስርዓቶችን** (IBEX/IFMIS , e-GP, IBEX) **መተግበር እና የሳይበር ደህንነታቸውን ማረጋገጥ።**
- **የግል ባለሀብቶች እና የፋይናንስ ተቋማት (ባንኮች)፦**
    - **የድጋፍ ዘርፍ፦ በመንግስትና በግል አጋርነት** (Public-Private Partnership - PPP) **ፕሮጀክቶች ላይ መሳተፍ፣ እና የከተማውን የክፍያና የገንዘብ ዝውውር** /e-payment/ **ስርዓት ማዘመን።**

3.1.4. የተቋሙ ቁልፍ ችግሮች ትንተና

የፋይናንስ ቢሮ በተሰጠው ስልጣንና ተግባር (በተለይም በአዋጅ ቁጥር 84/2016 **እና ተያያዥ** *መመሪያዎች*) **መሰረት ስራውን ሲያከናውን የሚገጥሙት ዋና ዋና ስልታዊና ተግባራዊ ችግሮች የሚከተሉት ናቸው፦**

1. **የመዋቅርና የኃላፊነት መደራረብ** (Structural Overlaps)**፦**
    - **በፋይናንስ ቢሮ፣ በፕላንና ልማት ቢሮ እና በከንቲባ ፅህፈት ቤት መካከል በካፒታል ፕሮጀክቶች ምርጫ፣ ክትትልና የንብረት አስተዳደር ዙሪያ ግልጽ የድንበር መለየት ክፍተቶች መኖር።**

2. **የዲጂታላይዜሽን እና የተቀናጀ የፋይናንስ ስርዓቶች** (IBEX/IFMIS /e-GP) **ውስንነቶች፦**
    - **የመንግስት ግዢና የፋይናንስ አስተዳደር ስርዓት ሙሉ በሙሉ ወደ ዲጂታል አለመቀየር፣ በየደረጃው ባሉ አስፈፃሚዎች ዘንድ የቴክኖሎጂ አጠቃቀም ክፍተት መኖር እና የስርዓት መቋረጦች** (Downtime)።
3. **የበጀት ስነ-ስርዓት** (Fiscal Discipline) **እና የኦዲት ግኝቶች መደጋገም፦**
    - **በአስፈፃሚ መስሪያ ቤቶች ዘንድ የበጀት አጠቃቀም ህጋዊነት ጉድለት፣ ህገ-ወጥ ክፍያዎች እና የተደጋገሙ የኦዲት ግኝቶችን በፍጥነት የመፍታት ውስንነት።**
4. **የፕሮጀክቶች አፈፃፀም መጓተትና የወጪ መናር፦**
    - **የካፒታል ፕሮጀክቶች ጥናት ሳይጠናቀቅ በጀት መያዝ፣ የኮንትራት አስተዳደር ድክመት እና ይህንን ተከትሎ የሚመጣ የከተማዋ ህዝብ የልማት ጥያቄ አለመመለስ።**
5. **የሰው ሃይል አቅም እና የብቃት ማነስ** (Competency Gaps)**፦**
    - **በማክሮ-ፊስካል ፖሊሲ ትንተና፣ በዕዳ ማስተዳደር እና በ**PPP **ፕሮጀክቶች ስምምነት ዙሪያ ከፍተኛ ባለሙያዎችን** (Lead Professionals) **የመሳብና የማቆየት** (Retention) **ችግር።**

3.2. የሴክተሩ/የተቋሙ ዋና ዋና የአፈፃፀም ስትራቴጂዎችንና አቅጣጫዎችን መንደፍ

የተጠቀሱትን ችግሮች ለመቅረፍ እና ከአጋር አካላት ጋር ያለውን ግንኙነት ለማጠናከር የሚከተሉት ስልታዊ አቅጣጫዎች ተነድፈዋል፦

1. የህዝብ/መንግስትፋይናንስ አስተዳደርን (PFM) **ማዘመንና ዲጂታላይዝ ማድረግ**

- **ስትራቴጂ፦** የIBEX (**የተቀናጀ የበጀትና ወጪ መረጃ ስርዓት**) /IFMIS (**የተቀናጀ የፋይናንስ ማናጅመንት መረጃ ስርዓት**)፣ e-payment **ኤሌክትሮኒክ ክፍያ እና የ**e-GP (electronic Government Procurement) **ስርዓትን እስከ ወረዳ ደረጃ ሙሉ በሙሉ ማውረድና ከተማ አቀፍ ማድረግ።**

- **አቅጣጫ፦ የወረቀት አልባ** (Paperless) **የፋይናንስና የግዢ ስርዓትን በመዘርጋት ግልጽነትን ማረጋገጥና ብክነትን መቀነስ።**

2. የበጀትና የፊስካል ፖሊሲ ትንተና አቅምን ማጠናከር

- **ስትራቴጂ፦ ከገቢዎች ቢሮ ጋር በመቀናጀት የከተማዋን የውስጥ ገቢ አቅም የሚያሳድጉ የፊስካል ጥናቶችን ማካሄድ እና የበጀት አመዳደብን ከውጤት** (program Budgeting) **ጋር ማገናኘት።**
- **አቅጣጫ፦ በበጀት ዝግጅት ወቅት ለካፒታል ፕሮጀክቶች ጥራትንና ጠቀሜታን መሰረት ያደረገ ጥብቅ የማጣሪያ** (Screening) **ስርዓት መዘርጋት።**

3. የመንግስትና የግል አጋርነትን (PPP) እና አማራጭ የፋይናንስ ምንጮችን ማስፋፋት

- **ስትራቴጂ፦ ለትላልቅ የከተማ መሠረተ-ልማት ፕሮጀክቶች ከመንግስት በጀት በተጨማሪ የውስጥና የውጭ የግል ኢንቨስትመንትን መሳብ የሚያስችል የPPP ማዕቀፎችን በተግባር ላይ ማዋል::**
- **አቅጣጫ፦ የከተማዋን የዕዳ ጫና የማይጨምሩ የፋይናንስ አማራጮችን** (Asset Monetization **እና የቦንድ ሽያጭ ጥናቶችን) መተግበር።**

4. የውስጥ ቁጥጥርና የኦዲት ስርዓትን ማጠንከር (Accountability)

- **ስትራቴጂ፦ የአስፈፃሚ መ/ቤቶችን የውስጥ ኦዲት አቅም መገንባት እና የኦዲት ግኝቶችን በወቅቱ የማያስተካክሉ ተቋማት ላይ የበጀት እገዳን ጨምሮ ጥብቅ እርምጃዎችን መውሰድ።**
- **አቅጣጫ፦ ከህዝብ እምባ ጠባቂ እና ከዋና ኦዲተር ጋር በመሆን የሀብት ብክነትን "የቅድመ-መከላከል"** (Proactive Internal Audit) **ስርዓት መዘርጋት።**

5. የተቋማዊ ብቃትና የሰው ሃይል ልማት (Capacity Building)

- **ስትራቴጂ፦ በስራ ምደባና ደረጃዎች** (ISCO-08 **መደቦች) ላይ በመመስረት ለፋይናንስ ባለሙያዎች ቀጣይነት ያለው የብቃት ማረጋገጫ** (Competency Framework) **ስልጠና መስጠት።**

- **አቅጣጫ የቢሮውን የውስጥ አሰራር ግልጽ ከሚያደርገው የ"አገልግሎት ምድብ/ ታክሶኖሚ ማንዋል**" (Service Taxonomy Manual) **ጋር የተጣጣሙ መዋቅራዊ ማሻሻያዎችን ማጠናቀቅ።**

ክፍል አራት፡- የመካከለኛ ዘመን የልማት ዕቅድ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት፣ ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾችና የሚጠበቁ ውጤቶች

ግብ-1	**የሀብት አመዳደብ እና አጠቃቀም ውጤታማነትን ማሻሻል፣**
ዓላማ-1	**የልማት ሀብት አቅርቦት እና አመዳደብ ውጤታማነትን በ2018 ከነበረበት ብር ~ 338 ቢሊየን፣ በ2023 ብር1.74511ትሪልየን ማድረስ፣**
ተግባር-1	ለ2019 በጀት ድልድል የሚያገለግል የወጪ አስተዳደር ጥናት ሰነድ (ከ2019 እስከ 2021) ማከናወን
ተግባር-2	ከ2019-2025 የኖርም፣ የቀመርና የመካከለኛ ዘመን የወጪ ማዕቀፍ ክለሳ ጥናት በማከናወን ለበጀት ድልድል ማዋል፣
ተግባር-3	የ2019-2023 የከተማውን ገቢ በዋና ዋና የገቢ ርእስ በመደልደልና በማፀደቅ ሰነዱን ለገቢ ሰብሳቢ ተቋማት ተደራሽ ማድረግ፤
ተግባር-4	በከተማው ለሚቀርቡ የአገልግሎት ማሻሻያ ክፍያ በማጸደቅ ተግባሪ ማስደረግ።
ተግባር-5	በንብረት ግብር አተገባበር ላይ ለባለሙያዎችና አመራሮች የአቅም ግንባታ ስልጠና መስጠት፤
ተግባር-6	የንብረት ግብር ደንብ በማዘጋጀት እና በማጸደቅ ተግባራዊ ማስደረግ
ተግባር-7	በሁለት /ገቢዎች እና መሬት አስተዳደር ቢሮ/ የቤት ግብር አተገባበር ክትትል በማድረግ ግብረ-መልስ መስጠት፣
ዓላማ-2	**ለዘላቂ ልማት ዘርፎች በ2018 የተመደበ በጀት ከነበረበት 71.97% በ2023 ወደ 73.1% ማሳደግ ፣**
ተግባር-1	ለ2019-2023 ለዘላቂ የልማት ዘርፎች የሚመደበውን በጀት የተቋማትን መረጃ ማደራጀት
ተግባር-2	የከተማ አስተዳደሩ የ2019-2023 በጀት አጠቃቀም መረጃዎችን በማደራጀትና ሰነድ ማዘጋጀት
ተግባር-3	የከተማ አስተዳዳሩን የ2019-2023 የትኩረት አቅጣጫዎችን መለየት መረጃዎችን ማደራጀት፤
ተግባር-4	ለ2019-2023 የዘላቂ የልማት ግቦች በተለየው የትኩረት አቅጣጫ መሰረት በጀት ለተቋማት መመደብ፣

ዓላማ-3	**የከተማውን የበጀት አጠቃቀም በ2018 ከነበረበት 95% በ2023 ወደ 100% ማሳደግ፣**
ተግባር-1	ለ2019-2023 በጀት ዓመት የፀደቀውን በጀት ለባለበጀት መ/ቤቶች ማሳወቅ፤
ተግባር-2	ለባለበጀት መ/ቤቶች በበጀት አጠቃቀም ላይ ክትትልና ድጋፍ በማድረግ ግብረ መልስ መስጠት፤
ተግባር-3	ጥቅም ላይ ያልዋለውን በጀት ለይቶ ለውሳኔ በማቅረብ እጥረት ለገጠማቸው ተቋማት ሽግሽግ ማድረግ፤
ተግባር-4	ባለባጀት መ/ቤቶች /ከ2019-2023/ በየዓመቱ በሚሰጣቸው የበጀት ጣሪያ መሰረት ድልድል ሰርተው እንዲያቀርቡ ማድረግ፤
ተግባር-5	ለ2019-2023፣ 82 ባለበጀት መ/ቤቶች እና 11 ክፍለ ከተሞች በድምሩ=93 ለባለበጀት መ/ቤቶች የቀረበውን የበጀት ጥያቄ መነሻ በማድረግ የበጀት ድልድል ማካሄድ፤
ተግባር-6	ለ2019-2023 ከባለበጀት ከተቋማት የቀረበውን የበጀት ጥያቄ መነሻ በማድረግ የበጀት ስሚ ማካሄድ፤
ተግባር-7	ለ2019-2023 የተደለደለውን ረቂቅ በጀት ለከተማ አስ/ም/ቤት በማቅረብ ማስተቸትና ማፀደቅ፤
ተግባር-8	ከተባበሩት መንግስታት ለተቋማት የተደለደለውን የእርዳታ በጀት ክትትልና ድጋፍ፣ ግብረ መልስ መስጠት፣
ተግባር-9	ከተባበሩት መንግስታት ለተቋማት የተደለደለውን የእርዳታ በጀት መድረክ በማዘጋጀት መገምገም፤
ዓላማ 4.	**የፋይናንስ አፈፃፀም ክትትልና ግምገማ የተደረገባቸው የመንግስት ፕሮጀክቶችን ብዛት በ2018 ከነበረበት 86% በ2023 ወደ 98% ማድረስ፤**
ተግባር-1	በማዕከል እና ክ/ከተማ የሚገኙ የመንግስት ፕሮጀክቶች ላይ ክትትልና ግምገማ ማከናወን፤
ተግባር-2	ክትትልና ግምገማ ለተከናወነባቸው ተቋማት ግብረ መልስ መስጠት፤
ተግባር-3	ከ2019-2023 ክትትልና ድጋፍ ለሚከናወንባቸው ፕሮጀክቶች ፕሮፋይሎችን ማደራጀት፣

ተግባር -4	በመካከለኛ ዘመኑ ተጠናቀው አገልግሎት የማይሰጡና የቆሙ ፕሮጀክቶችን በመለየት ችግራቸው እንዲፈታ የዳሰሳ ጥናት በማድረግ ለአስፈጻሚ አካላት ምክረ ሃሳብ በሰነድ ማቅረብ፤
ተግባር -5	በተለያየ ጊዜ በአስፈጻሚ አካል የዋጋ ማሻሻያ ውሳኔ የተላለፈባቸውን ፕሮጀክቶች ያሉበትን ደረጃ በዳሰሳ ጥናት ማረጋገጥና ለሚመለከታቸው አካላት ማሳወቅ፤
ተግባር -6	ውለታቸው ከተቋረጡ ፕሮጀክቶች መመለስ የሚገባውን የመንግስት ሀብት መረጃ በማሰባሰብ በጋራ እንዲገመገም ማድረግ አፈጻጸሙን መከታተል፤
ተግባር -7	ከተቋማት ለተውጣጡ የፕሮጀክት ክትትል ባለሙያዎች ስልጠና መስጠት፤
ተግባር -8	ከማእከል እና ከክ/ከተማ ከተውጣጡ የበጀት ዝግጅትና አስተዳደር ቡድን መሪዎች እና የፕሮጀክት ክትትልና ግምገማ ባለሙያዎች ጋር መድረክ በማዘጋጀት የፕሮጀክቶች እቅድ አፈጻጸም ግምገማ ማድረግ፤
ዓላማ-5	**ክትትል፣ ድጋፍና ግምገማ የተደረገባቸው የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ፕሮጀክት በ2018 ከነበረበት 352 በ2023 ወደ 377 ማድረስ፤**
ተግባር-1	የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ፕሮጀክቶችን ዕቅድ ተቀብሎ በማበልጸግ የትግበራ ስምምነት መፈጸም፤
ተግባር-2	የሲ.ማ.ድ. በገቡት የፕሮጀክት ውል ስምምነት መሰረት እየፈጸሙ መሆኑን በመስክ ክትትል በማድረግ ግብረ መልስ መስጠት፣
ተግባር-3	የሲ.ማ.ድ.የፕሮጀክት ማጠናቀቂያ ሪፖርት ሲያቀርቡ ከሚመለከታቸው ጋር የመስክ ማጠቃለያ ግምገማ ማድረግ፣
ተግባር-4	ሲ.ማ.ድ ለበጎ አድራጎት አገልግሎት የተሰጠ ይዞታ ለታለመለት ዓለማ መዋሉን በመስክ ክትትል ማድርግ፤
ተግባር-5	የሲ.ማ.ድ ለበጎ አድራጎት አገልግልት የተሰጡ የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ በፋይናንስ ቢሮ ስም እንዲመዘገብ ማድረግ፤
ተግባር-6	የሲ.ማ.ድ እና የመንግስት አካላት የጋራ የምክክር መድረክ በማዘጋጀት ውይይት ማካሄድ፤

ዓላማ-6	**የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች በዘላቂ የገቢ ማስገኛ መስክ ተጠቃሚ ያደረጉ ድርጅቶች ፕሮጀክት በ2018 በጀት ዓመት ከነበረበት 42 ፕሮጀክቶች በ2023 ዓ.ም ወደ 62 ማድርስ፤**
ተግባር 1	የሙያ ስልጠና በመስጠት የገቢ ማስገኛ ስራ ላይ እንዲሰማሩ የፕሮጀክት ስምምነት ከፈፀሙ ድርጅቶች ውስጥ በውላቸው መሠረት ለተጠቃሚዎች ድጋፍ ማድረጋቸውን በክትትልና ድጋፍ ማረጋገጥ፤
ተግባር.2	የፕሮጀክት ስምምነት ከፈፀሙ ድርጅቶች ውስጥ ለተጠቃሚዎች የገቢ ማስገኛ ድጋፍ የሚሰጡ የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶችን መለየት እና በገቢ ማስገኛ ስራ ማካተታቸውን ማረጋገጥ ፣
ግብ-2	**የመንግስት ፋይናንስ አስተዳደር ስርዓትን ማሻሻል፣**
ዓላማ-7	**ወርሀዊ ሂሳባቸውን ወር በገባ እስከ 7 የዘጉ ተቋማት በ2018 ከነበረበት 90% በ2023 100 % ማድረስ፣**
ተግባር 1	ለ89 ሂሳብ ሪፖርት አቅራቢ ተቋማት ጣሪያ መመስረትና ለ11 ክ/ከተሞች የመደበኛና ካፒታል በጀት ማስተላለፍ፣
ተግባር 2	የ89 ሴ/መስሪያ ቤቶች እና 11 ክ/ከተሞች ወርሃዊ የሂሳብ ሪፖርቶች በሂሳብ አያያዝ ሥርዓትና መመሪያ መሠረት መሆኑን ማረጋገጥ፣
ተግባር 3	ለሂሳብ ሪፖርት አቅራቢ ተቋማት ጥያቄ ሲያቀርቡ የባንክ ሂሳቦችን መክፈት፣ መዝጋት እና የፊርማ ለውጥ ለባንክ ማሳወቅ እና በዳታ ቤዝ መያዝ፣
ተግባር 4	ከ2019-2023 በጀት ዓመት የአስተዳደሩን ገቢና ወጪ ሂሳብ መዝጋት፤

ተግባር 5	ከ2018-2023 የተዘጋውን የከተማውን የሂሳብ ሪፖርት መረጃ በማደራጀት በዋና ኦዲተር መ/ቤት ማስመርመር፤
ተግባር 6	በመካከለኛ ዘመኑ ልዩ ልዩ ገቢዎችን መቀበል እና ባንክ ገቢ መደረጉን መከታተል እና ማረጋገጥ፤
ተግባር 7	በተቋማት የሂሳብ አሰራር ስርአት ክትትልና ድጋፍ በማድረግ ግብረ መልስ መስጠት፤
ተግባር 8	በመካከለኛ ዘመኑ በጥሬ ገንዘብ አስተዳደርና በሂሳብ አያያዝ ስርአት ላይ ለፋይናንስ አመራሮችና ባለሙያዎች ስልጠና መስጠት፤
ዓላማ-8	**ውዝፍ ተሰብሳቢና ተከፋይ ሂሳቦችን በ2018 ከነበረበት 40 % በ2023 ወደ 70 % ማስቀነስ፤**
ተግባር-1	በ89 ሴክተር መ/ቤቶችና 11 ክፍለ ከተሞች የውዝፍ ተሰብሳቢ ሂሳብ የእድሜ ትንተና በመስራት የተደራጀ ሰነድ ማዘጋጀት፤
ተግባር-2	የሂሳብ ሪፖርት አቅራቢ ተቋማት በአመዘጋገብ ስህተት መረጃ ሲያቀርቡ የተጣራ ሃብት በመንካት በስህተት የተመዘገበውን ተሰብሳቢ ሂሳብ ማስተካከያው ምዝገባ መከናወኑን ክትትል በማድረግና ማስቀነስ፤
ተግባር-3	በመካከለኛ ዘመን /2019-2023/ በጀት ዓመት ውዝፍ ተሰብሳቢ ሂሳቦችን ክትትልና ድጋፍ በማድረግ 40% ማስቀነስ፤
ተግባር-4	በ89 ሴክተር መ/ቤቶችና 11 ክፍለ ከተሞች የውዝፍ ተከፋይ ሂሳብ የእድሜ ትንተና በመስራት የተደራጀ ሰነድ ማዘጋጀት፤
ተግባር-5	የሂሳብ ሪፖርት አቅራቢ ተቋማት በአመዘጋገብ ስህተት መረጃ ሲያቀርቡ የተጣራ ሃብት በመንካት በስህተት የተመዘገበውን ተከፋት ሂሳብ ማስተካከያው ምዝገባ መከናወኑን ክትትል በማድረግና ማስቀነስ፤
ተግባር-6	ከ2019-2023 ውዝፍ ተከፋይ ክትትልና ድጋፍ በማድረግ 40 % በ2023 ወደ 70 % ማስቀነስ፤
ዓላማ-9	**የፋይናንስ ግልጽነትና ተጠያቂነትን የተገበሩ ተቋማት ሽፋን በ2018 100% ከነበረበት በ2023 100%ማስቀጠል**
ተግባር 1	በመካከለኛ ዘመን /2019-2023/ በጀት ዓመት በቻናል አንድ ፕሮግራም የሚገኙ 3 ፕሮጀክቶች ሂሳብን በመዝጋት በፌደራል ዋና ኦዲተር ማስመርመር፤

ተግባር 2	በቻናል አንድ ፕሮጀክቶች ላይ ለክ/ከተማና አስፈጻሚ መስሪያ ቤቶች ክትትልና ድጋፍ በማድረግ ግብረመልስ መስጠት
ተግባር 3	ከወረዳ የልማት ቡድን አባላት ጋር በመካከለኛ ዘመን/2019-2023/ በጀት ውይይት ማድረግ።
ተግባር 4	ለቻናል አንድ ፕሮግራሞች የተመደበውን በጀት በዕቅዱ መሰረት መጠቀም።
ተግባር 5	የቻናል አንድ ፕሮጀክቶችን የሂሳብ ሪፖርት በየሩብ ዓመቱ በማጠቃለል ለገንዘብ ሚኒስቴር መላክ፣
ተግባር 6	ለወረዳ እና ክ/ከተማ የማህበራዊ ተጠያቂነት ተጠሪዎች በማህበራዊ ተጠያቂነት አተገባበር ላይ የግንዛቤ ማስጨበጫ ስልጠና መስጠት፣
ተግባር 7	ከማህበራዊ ተጠያቂነት ባለድርሻ አካላት ጋር የጋራ የምክክር መድረክ ማካሄድ፤
ዓላማ-10	**የIBEX ተጠቃሚ ተቋማት ተጠቃሚ ተቋማት በ2018 ከነበረበት 65% በ2023 95% ማድረስ፤**
ተግባር 1	የIBEX System ላልገባላቸው ባለ በጀት ተቋማ የSystem ተጠቃሚ ማድረግ፤
ተግባር 2	የIBEX System እና አይታፕ ተጠቃሚ ተቋማት ላይ በዙር ክትትልና ድጋፍ ማድረግ፤
ተግባር 3	የIBEX System መረጃዎችን በየእለቱ ከዳታ ቤዝ Backup መያዝና ደህንቱ የተጠበቀ እንዲሆን ማድረግ፤
ተግባር 4	የIBEX System ተጠቃሚ ተቋማት ስልጠና መስጠት፤
ተግባር 5	የደረሰኝ አጠቃቀምና አስተዳደር ሲስተም በማዘመንና ተግባራዊ ማድረግ (e_Receipt)
ተግባር 6	የበጀት እና የካሽ ፍሎ አስተዳደር ሲስተም ማዘመንና ተግባራዊ ማድረግ፤
ተግባር 7	የመንግስት የፕሮጀክት እና የሲቪል ማ/ሰብ አስተዳደር ሲስተም ማዘመን እና ተግባራዊ ማድረግ፣
ተግባር 8	የአዲት አሰራርን በቴክኖሎጂ ማዘመን እና ተግባራዊ ማድረግ፤
ዓላማ-11	**ዘመናዊ የደሞዝ ክፍያ /ITAP/ ተጠቃሚ ተቋማት በ2018 ከነበረበት 97% በ2023 100% ማድረስ፤**

ተግባር 1	የiTAP System ላልገባላቸው የመንግስት መ/ቤቶች የiTAP System ተጠቃሚ ማድረግ፤
ተግባር 2	የiTAP System መረጃዎችን በየእለቱ ከዳታ ቤዝ Backup መያዝና ደህንቱ የተጠበቀ እንዲሆን ማድረግ፤
ተግባር 3	በiTap System ላይ ለተጠቃሚ ተቋማት ስልጠና መስጠት፤
ዓላማ-12	**ጥራቱን የጠበቀ የኦዲት ሪፖርት ያቀረቡ ተቋማት በ2018 ከነበረበት ከ66.6% በ2023 ወደ 90% ማድረስ፣**
ተግባር 1	በተቋማት ላሉ የውስጥ ኦዲት የስራ ክፍሎችን ክትትልና ድጋፍ በማድረግ ግብረ መልስ መስጠት፤
ተግባር 2	ከውስጥ ኦዲተሮች ጋር የምክክር ጉባኤ በማድረግ ችግሮችን መፍታትና የውስጥ ኦዲቱ እንዲጠናከር ማድረግ፤
ተግባር 3	የውስጥ ኦዲት ሪፖርቶች ጥራት በመገምገም ግብረ መልስ መስጠት፤
ተግባር 4	የተቋማትን የኦዲት ሪፖርት ሽፋን ማሳደግ፤
ተግባር 5	ደንብና መመሪያውን ተከትሎ ባለመፈፀሙ የተገኙ የኦዲት ግኝቶች ላይ እርምት እርምጃ እንዲወሰድ ክትትል ማድረግ፣
ተግባር 6	ከተለያዩ አካላት የሚመጡ የኦዲት ይደረግልኝ ጥቆማና ጥያቄ መሰረት ኦዲት ማድረግና በግኝቱ መሰረት አስፈላጊ እርምጃ እንዲወሰድ ጥብቅ ክትትል ማድረግ፤
ተግባር 7	በተቋማት የተዘረጋውን የውስጥ ቁጥጥር ስርዓት ደሰሳ ጥናት በማድረግ ግብረመልስ መስጠት፤
ተግባር 8	የ2018-2023 በጀት ዓመት ሂሳብ መዝጊያ የማዕከል መ/ቤቶችን የፊሰስ ሂሳብና የንብረት ቆጠራን ክትትል በማድረግ ግብረ መልስ መስጠት፤
ተግባር 9	ከተቋማት ለተውጣጡ የውስጥ ኦዲተሮች ስልጠና መስጠት፤
ዓላማ-13	**ከሚፈጸሙ የመንግስት ግዢዎች የግልፅ ጨረታ ድርሻን በ2018 ከነበረበት 83% በ2023 ወደ 100% ማድረስ፤**
ተግባር 1	በመካከለኛው ዘመን /2019-2023/ተቋማት የሚያቀርቡትን የግዥ እቅድ በመሰብሰብ መጠመርና መተንተን፤
ተግባር 2	ለሚሰጡ ልዩ ፍቃዶች እና በአሰራር ላይ ባጋጠሙ ችግሮች መፍትሄ ሊሰጥ የሚያስችል ጥናት ማድረግ

ተግባር 3	በግዥ ዕቅድ መሰረት ተቋማት ግዥውን እንዲፈጽሙ ክትትልና ድጋፍ በማድረግ ግብረ-መልስ መስጠት፤
ተግባር 4	ለተቋማት አመራርና ፈፃሚዎች በመንግስት ግዥ ስርአቱ ላይ ስልጠና መስጠት፤
ተግባር 5	በተመረጡ ተቋማት ላይ የመደበኛ ግዥ ኦዲት ማድረግ፤
ተግባር 6	በግዥ አሰራርና ሂደት ላይ ጥቆማ ሲቀርብ የግዥ ኦዲት ማድረግ
ተግባር 7	ከክፍለ ከተማ የሚላኩ የግዥ ኦዲት ሪፖርቶችን በመቀበል በግኝቶች ላይ እርምጃ እንዲወሰድ ክትትል ማድረግ፤
ተግባር 8	ከመንግስት ተቋማት ከቀረቡ የአቅራቢዎችን የጥፋተኝነት ሪፖርት በመመርመር ውሳኔ መስጠት፣
ተግባር 9	በመንግስት ግዥ አፈፃፀም ከንግዱ ማህበረሰብ የሚቀርቡ ቅሬታዎችን በማጣራት ውሳኔ መስጠት፣
ተግባር 10	በመንግስት ግዥ ላይ እንዳይሳተፉ የጥፋተኝነት ውሳኔ የተላለፈባቸውን አቅራቢዎች ዝርዝር ለተቋማት ማሰራጨት፤
ተግባር 11	ለከተማ አስተዳደሩ ተቋማት አገልግሎት የሚውሉ ልዩ ልዩ ደረሰኞችን ማሳተምና ማሰራጨት
ተግባር-12	መደበኛ የጨረታ ሰነድ (SBD) የማሻሻል ስራ፣
ዓላማ-14	**በኤሌክትሮኒክ የመንግስት ግዥ(e-GP) ሥርዓት ትግበራን በ2018 ከነበረበት 19%ተቋማት በ2023 100% ማድረስ፤**
ተግባር-1	በኤሌክትሮኒክ የመንግስት ግዥ(e-GP) ሥርዓት አተገባበር ላይ ለተቋማት ክትትልና ድጋፍ ማድረግ፤
ተግባር-2	በኤሌክትሮኒክ የመንግስት ግዥ(e-GP) ሥርዓት ዙሪያ ከከተማ መስተዳደሩ የግዥ ፈጻሚ መ/ቤቶች ባለሙያዎችና ኃላፊዎች በዙር ስልጠና መስጠት፣
ተግባር-4	በe-GP ሥርዓት የማጎልበትና ከሌሎች ሲስተሞች የማስተሳሰር ክንውን በሶስተኛ ወገን ኦዲት ማስደረግ እና በግኝቶቹ መሰረት የማስተካከያ ትግባራትን ማስፈፀም ፣
ተግባር-5	የኤሌክትሮኒክ የመንግስት ግዥ (e-GP) ጋር በተያያዘ ለሚቀርቡ የመረጃና የሙያዊ ድጋፍ ጥያቄዎች ምላሽ መስጠት፣

ክፍል አምስት፡- የሰው ሀይል፣ የማስፈጸሚያ በጀትና ምንጭ መለየት እና የድርጊት መርሃ-ግብር ማዘጋጀት

ቢሮው የቀጣይ /2019-2023/ መካከለኛ ዘመን ዕቅድ በውጤታማነት ለመፈጸም እና ለማስፈጸም ተገቢ የሰው ሀብትና በጀት አስፈላጊ ነው። በመሆኑም ይህን ዕቅድ ለማስፈጸም የሚያስፈልገውን ግብዓት እንደሚከተለው አቅርቧል።

5.1. የሰው ኃይል

የልማት ፕላኑን ለማስፈፀም የሰው ኃይል አስፈላጊ ነው። የፋይናንስ ሴክተር በመጪው 5 ዓመት የልማት ዕቅድ ትግበራ ዓመታት ሴክተሩ በዕቅድ የያዛቸውን ግቦች ለማሳካት ያስችል ዘንድ የሰው ሀብት በተሟላ ሁኔታ ሊኖር ይገባል። ከዚህ መሰረት ለዚህ ተግባር ማስፈጸሚያ ሰው ሀብት እንደሚከተለው ተተንብዮአል።

ቢሮው በአዋጅ የተሰጠውን ተልዕኮ ለመወጣት ያስችለው ዘንድ በመሰረታዊ የስራ ሂደት ጥናት ላይ ከተቀመጠው 318 የሰው ኃይል 2018 በስራ ላይ ካለው 177 ወይም 56% በ2023 በጀት ዓመት 263 ወይም 83% የሰው ኃይል ተሟልቶ ተልዕኮውን ያስፈጽማል ተብሎ የሚጠበቅ የሰው ኃይል ይሟላል ተብሎ ይጠበቃል።

ሠንጠረዥ 2፡- የሰው ሀይል ማመላከቻ

ተ.ቁ	ተግባር	መለኪያ	የጊዜ ሠሌዳ /ከ2019-2023 ዓ.ም/					ምርመራ
			2019	2020	2021	2022	2023	
1	የሰው ኃይል ፍላጐት	በቁጥር	185	221	239	252	263	

5.2. የሚያስፈልገው በጀትና የበጀት ምንጭ መለየት

በአምስት ዓመት ልማት ፕላኑ ዘመን የተጣሉ ግቦችና ዓላማዎችን እውን የሚያስፈልገውን ለማሳካት ብር 9,520,216,654.43 የሚያስፈልግ ሲሆን ከዚህ ውስጥ ለመደበኛ ስራዎች ብር 6,319,972,930.55 እና ለካፒታል ደግሞ 2,301,522,807.85 የተያዘ ሲሆን ከዚህ ውስጥ 95% በመቶ የሚሆነው የፋይናንስ ምንጭ ከመንግስት ግምጃ ቤት እና ቀሪው 5% በውጭ ሃብት /ቻናል አንድ/ የሚሸፈን ይሆናል።

ሠንጠረዥ 3፡-በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳዳር የፋይናንስ ቢሮ ከ2019-2023 ዓ.ም/የመካከለኛ ዘመን ዕቅድ ማስፈጸሚያ በጀትና ምንጭ

ተ.ቁ	ተግባር	መለኪያ	መነሻ	የጊዜ ሠሌዳ /ከ2019-2023 ዓ.ም/					የፋይናንስ ምንጭ
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
1	መደበኛ	በሚሊየን ብር	616.054,477.00	770,068,096.25	962,585,120.31	1,203,231,400.39	1,504,039,250.49	1,880,049,063.11	የመንግስት ግምጃቤት፣የውጭ ሀብት
2	ካፒታል	በሚሊየን ብር	342,686,042.00	394,088,948.30	433,497,843.13	476,847,627.44	486,384,579.99	510,703,808.99	የመንግስት ግምጃቤት፣የውጭ ሀብት
3	ድምር	በሚሊየን ብር	958,740,519.00	1,150,488,622.80	1,380,586,347.36	1,656,703,616.83	1,988,044,340.20	2,385,653,208.24	የመንግስት ግምጃቤት፣የውጭ ሀብት

ሠንጠረዥ 4፡-ዝርዝር የሚያስፈልገው በጀትና የበጀት ምንጭ ማመላከቻ ሰንጠረዥ

ተ ቁ	ግቦችና ዋና ዋና ተግባራት	መለኪያ	መጠን	ፈጻሚ አካል	የጊዜ ሠሌዳ /ከ2019-2023 ዓ.ም/					የፋይናንስ ምንጭ
					2019	2020	2021	2022	2023	
ግብ-1	**የሀብት አመዳደብ እና አጠቃቀም ውጤታማነትን ማሳደግ፣**									
ዓላማ-1	የልማት ሀብት አቅርቦት በ2018 ከነበረበት ብር 338 ቢሊየን በ2023 ወደ 1.75 ትሪልየን (100 %)ማድረስ፣	በብር		ፊ/ ፖ/ ግ/ጥ/ ዳ/ሬት	10.50	11.55	12.60	13.65	14.70	የመንግስት ትሬዠሪ
ዓላማ-2	ለዘላቂ ልማት ዘርፎች በ2018 የተመደበ በጀት ከነበረበት 71.97% በ2023 ወደ 73.1 % ማሳደግ	በብር		ፊ/ ፖ/ ግ/ጥ/ ዳ/ሬት						የመንግስት ትሬዠሪ
ዓላማ…	ንብረት ግብር/ታክስ	በብር		ንብረት ግብር	12.5	14.2	18.3			የመንግስት ትሬዠሪ
ዓላማ-3	**የከተማውን የበጀት አጠቃቀም በ2018 ከነበረበት 95% በ2023 ወደ 100% ማሳደግ**	በብር	73	በ/ዝ/ሀ/ አስ/ዳ/ሬት	11.1	13.1	15.1	16.1	17.1	
ዓላማ-4	**የፋይናንስ አፈፃፀም ክትትልና ግምገማ የተደረገባቸው የመንግስት ፕሮጀክቶችን ብዛት በ2018 ከነበረበት** 86% በ2023 ወደ 98% ማድረስ፤	በብር	71.80	የመን/ ፕሮ/ቶች / ክ/ ግ	14.36	14.36	14.36	14.36	14.36	የመንግስት ትሬዠሪ
ግብ-2	**ማህበራዊ ኃላፊነታቸውን የተወጡ የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶችን ማሳደግ፣**									
ዓላማ-5	ክትትል፣ ድጋፍና ግምገማ የተደረገባቸው የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ፕሮጀክት በ2018 ከነበረበት 352 በ2023 ወደ 377 ማድረስ፤	ብር		ሲማድ/ ዳ/ሬት	19.	21.38	23.51	25.87	28.45	የመንግስት ትሬዠሪ
ዓላማ-6	ከሲ/ማ/ድርጅቶች በዘላቂ የገቢ ማስገኛ መስክ ተጠቃሚ ያደረጉ ድርጅቶች ፕሮጀክትን በ2018 42 ከነበረበት	ብር		ሲማድ/ ዳ/ሬት	1.46	1.61	1.77	1.92	2.14	የመንግስት ትሬዠሪ

ተ ቁ	ግቦችና ዋና ዋና ተግባራት	መለኪያ	መጠን	ፈጻሚ አካል	የጊዜ ሠሌዳ /ከ2019-2023 ዓ.ም/					የፋይናንስ ምንጭ
					2019	2020	2021	2022	2023	
	በ2023 ወደ 62 ማድረስ፤									
ግብ-3	**የመንግስት ፋይናንስ አስተዳደር ስርዓትን ማሻሻል**									
ዓላማ-7	ወርሀዊ ሂሳባቸውን ወር በገባ እስከ 7 የዘጉ ተቋማት በ2018 ከነበረበት 90% በ2023 100 % ማድረስ	በብር	275.3 ሚሊ	መ/ፋ/ዳ /ሬት	55.1	55.1	55.1	55.1	55.1	ከመንግስት ትሬዠሪ
ዓላማ-8	ውዝፍ ተሰብሳቢና ተከፋይ ሂሳቦችን በ2018 ከነበረበት 40 % በ2023 ወደ 70 % ማስቀነስ፤	በብር	91.8 ሚሊ	መ/ፋ/ዳ /ሬት	18.3	18.4	18.4	18.4	18.4	ከመንግስት ትሬዠሪ
ዓላማ-9	የፋይናንስ ግልጽነትና ተጠያቂነትን የተገበሩ ተቋማት ሽፋን በ2018 የነበረበትን 100% እስከ 2023 ማስቀጠል	በብር	ቢሊየን	ቻናል አንድ ፕሮግራሞች	4.6	4.9	5.1	አይታወቅም	አይታወቅም	ከብደርና እርዳታ
ዓላማ-10	**የIBEX ተጠቃሚ ተቋማት ተጠቃሚ ተቋማት በ2018 ከነበረበት 65% በ2023 95% ማድረስ፤**	በብር		አይ ቲ	100	50	50	50	50	የመንግስት ትሬዠሪ
ዓላማ-11	**ዘመናዊ የደሞዝ ክፍያ /ITAP/ ተጠቃሚ ተቋማት በ2018 ከነበረበት 97% በ2023 100% ማድረስ፤**	ብር		አይ ቲ	280	100	20	20	20	የመንግስት ትሬዠሪ
ዓላማ-12	ጥራቱን የጠበቀ የኦዲት ሪፖርት ያቀረቡ ተቋማት በ2018 ከነበረበት ከ85 % በ2023 ወደ 90% ማድረስ፣	በብር	በቁጥር	ኦዲትና ኢንስፔክሽ	10.38	11.42	12.56	22.82	15.20	የመንግስት ትሬዠሪ
ዓላማ-13	ግዢን በዕቅድ እንዲመራ በማድረግ ከሚፈጸሙ የመንግስት ግዢዎች የግልፅ ጨረታ ድርሻን በ2018 ከነበረበት 66.5% በ2023 ወደ 90% ማድረስ፤	በብር	320 ሚሊዮን	የመ/ግ/ አስ/ዳ/ሬት	72	75	80	85	90	የመንግስት ትሬዠሪ
ዓላማ-14	**በኤሌክትሮኒክ የመንግስት ግዥ(e-GP) ሥርዓት ትግበራን በ2018 ከነበረበት 19% በ2023 100% ማድረስ፤**	በብር	ሚሊዮን	ኤሌክትሮኒክ የመንግስት ግዥ(	13.88	13.88	13.88	13.88	13.88	የመንግስት ትሬዠሪ

5.3. የድርጊት መርሃ-ግብር

ሠንጠረዥ 5፡- የፋይናንስ ቢሮ የ2019-2023 የልማት ዕቅድ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራትና ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች ዒላማዎች

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
ግብ-1	የሀብት አመዳደብ እና አጠቃቀም ውጤታማነትን ማሳደግ፣										
ዓላማ-1	የልማት ሀብት አቅርቦት በ2018 ከነበረበት ብር 338 ቢሊየን በ2023 ወደ 1.75 ትሪልየን (100%)ማድረስ፣	ብር	338 ቢለየን (100%)	502.27 ቢሊየን	762.01 ቢሊየን	1091.37 ትሪልየን	1582.48 ትሪልየን	1745.11 ትሪልየን	ከIbex ፣ከ4 ዓመት የዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት፣	ሲስተም ላይ በመያት፣ የተጠመረውን ፖርት በማየት	በሩብ ዓመት፣በዓመት
ተግባር-1	ለ2019 በጀት ድልድል የሚያገለግል የወጪ አስተዳደር ጥናት ሰነድ (ከ2019 እስከ 2021) ማከናወን	በመቶኛ	100%	100 %	100 %	100 %	100%	100%	ከIbex፣ ከ4 ዓመት የዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት፣	ሲስተም ላይ በመያት፣የተጠመረውን ሪፖርት በማየት	በሩብ ዓመት፣በዓመት
ተግባር-2	ከ2019-2025 የኖርም፣ የቀመርና የመካከለኛ ዘመን የወጪ ማዕቀፍ ክለሳ ጥናት በማከናወን ለበጀት ድልድል ማዋል፣	በመቶኛ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	ከIbex ፣ከ4 ዓመት የዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት፣	ሲስተም ላይ በመያት፣የተጠመረውን ሪፖርት በማየት	በሩብ ዓመት፣በዓመት
ተግባር-3	የ2019-2023 የከተማውን ገቢ በዋና ዋና	በመቶኛ	100%	100	100	100	100%	100%	ከIbex፣	ሲስተም ላይ	በሩብ ዓመት፣በዓ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
	የገቢ ርእስ በመደልደልና በማፀደቅ ሰነዱን ለገቢ ሰብሳቢ ተቋማት ተደራሽ ማድረግ፤			%	%	%			ከ4 ዓመት የዕቅድ አፈጻጸምሪፖርት፣	በመያት፣የ ተጠመረው ን ሪፖርት በማየት	መት
ተግባር-4	በከተማው ለሚቀርቡ የአገልግሎት ማሻሻያ ክፍያ በማጸደቅ ተግባሪ ማስደረግ።	በመቶኛ	100%	100 %	100 %	100 %	100%	100%	ከIbex፣ ከ4 ዓመት የዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት፣	ሲስተም ላይ በመያት፣የ ተጠመረው ን ሪፖርት በማየት	በሩብ ዓመት፣በዓ መት
ተግባር-5	በንብረት ግብር አተገባበር ላይ ለባለሙያዎችና አመራሮች የአቅም ግንባታ ስልጠና መስጠት፤	በቁጥር	650	700	750	800	850		የክትትልና ድጋፍ ሪፖርት፣የስ ልጠና ሰነዶች		በሩብ ዓመት፣በዓ መት
ተግባር-6	የንብረት ግብር ደንብ በማዘጋጀት እና በማጸደቅ ተግባራዊ ማስደረግ	በሰነድ		1							በሩብ ዓመት፣በዓ መት
ተግባር-7	በሁለት /ገቢዎች እና መሬት አስተዳደር ቢሮ/ የቤት ግብር አተገባበር ክትትል በማድረግ ግብረ-መልስ መስጠት፣	በቁጥር	12	12	12	12	12		ከ4 ዓመት የዕቅድ አፈጻጸምሪፖርት፣		በሩብ ዓመት፣በዓ መት
ዓላማ-2	**ለዘላቂ ልማት ዘርፎች በ2018 የተመደበ በጀት ከነበረበት 71.97% በ2023 ወደ 73.1 % ማሳደግ ፣**	በመቶኛ	71.97 %	72%	72.31 %	72.53 %	72.77 %	73.1%	የ10 ዓመት መሪ ዕቅድ፣ ከIbex	ሲስተም ላይ በመያት፣ የተጠመረ	በሩብ ዓመት፣በዓ መት

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
									፣ከ4 ዓመት የዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት፣	ውን ሪፖርት በማየት	
ተግባር-1	ለ2019-2023 ለዘላቂ የልማት ዘርፎች የሚመደበውን በጀት የተቋማትን መረጃ ማደራጀት	በመቶኛ	100%	100 %	100 %	100 %	100%	ከIbex፣ ከተጠመረ ሪፖርት	የ10 ዓመት መሪ ዕቅድ፣ ከIbex ፣ከ4 ዓመት የዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት፣		በሩብ ዓመት፣በዓመት
ተግባር-2	የከተማ አስተዳደሩ የ2019-2023 በጀት አጠቃቀም መረጃዎችን በማደራጀትና ሰነድ ማዘጋጀት	በመቶኛ	100%	100 %	100 %	100 %	100%	ከIbex ፣ከተጠመረ ሪፖርት	ሲስተም ላይ በማያት፣የ ተጠመረውን ሪፖርት በማየት		በሩብ ዓመት፣በዓመት
ተግባር-3	የከተማ አስተዳዳሩን የ2019-2023 የትኩረት አቅጣጫዎችን መለየት መረጃዎችን ማደራጀት፤	በመቶኛ	100%	100 %	100 %	100 %	100%	ከIbex፣ ከተጠመረ ሪፖርት	ሲስተም ላይ በመያት፣የ ተጠመረውን ሪፖርት		በሩብ ዓመት፣በዓመት

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
									በማየት		
ተግባር-4	ለ2019-2023 የዘላቂ የልማት ግቦች በተለየው የትኩረት አቅጣጫ መሰረት በጀት ለተቋማት መመደብ፣	በመቶኛ	100%	100 %	100 %	100 %	100%	ከIbex፣ ከተጠመረ ሪፖርት	ሲስተም ላይ በመያት፣የ ተጠመረውን ሪፖርት በማየት		በሩብ ዓመት፣በዓመት
ዓላማ-3	የከተማውን የበጀት አጠቃቀም በ2018 ከነበረበት 95% በ2023 ወደ 100% ማሳደግ	በመቶኛ	95%	96%	97%	98%	99%	100 %	የ10 ዓመት መሪ ዕቅድ፣ ከIbex ፣ከ4 ዓመት የዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት፣	ከሲስተም ላይ	በሩብ/ በግማሽ እና በየዓመቱ
ተግባር-1	ለ2019-2023 በጀት ዓመት የፀደቀውን በጀት ለባለበጀት መ/ቤቶች ማሳወቅ፤	በመቶኛ	100%	100%	100%	100%	100%	100%	የዳይሬክቶሬቱ የ4 ዓመት ከ11 ወር ሪፖርት	ከሲስተም ላይ	በበጀት አመቱ የመጀመሪያ ሩብ አመት
ተግባር-2	ለባለበጀት መ/ቤቶች በበጀት አጠቃቀም ላይ ክትትልና ድጋፍ በማድረግ ግብረ መልስ መስጠት፤	በቁጥር	2	3	4	4	4	4	የዳይሬክቶሬቱ የ4 ዓመት ከ11 ወር ሪፖርት		ወርሃዊ፣ሩብ ዓመት፣ የዓመቱ አጋማሽ፣ዓመታዊ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
ተግባር -3	ጥቅም ላይ ያልዋለውን በጀት ለይቶ ለውሳኔ በማቅረብ እጥረት ለገጠማቸው ተቋማት ሽግሽግ ማድረግ፤	በቁጥር	2	2	2	2	2	2	የዳይሬክቶሬቱ የ4 ዓመት ከ11 ወር ሪፖርት		ወርሃዊ፣ሩብ ዓመት፣ የዓመቱ አጋማሽ፣ዓመታዊ
ተግባር-4	ባለባጀት መ/ቤቶች /ከ2019-2023/ በየዓመቱ በሚሰጣቸው የበጀት ጣሪያ መሰረት ድልድል ሰርተው እንዲያቀርቡ ማድረግ፤	በቁጥር	1	1	1	1	1	1	የዳይሬክቶሬቱ የ4 ዓመት ከ11 ወር ሪፖርት		ወርሃዊ፣ሩብ ዓመት፣ የዓመቱ አጋማሽ፣ ዓመታዊ
ተግባር-5	ለ2019-2023፣ 82 ባለበጀት መ/ቤቶች እና 11 ክፍለ ከተሞች በድምሩ=93 ለባለበጀት መ/ቤቶች የቀረበውን የበጀት ጥያቄ መነሻ በማድረግ የበጀት ድልድል ማካሄድ፤	በቁጥር	1	1	1	1	1	1	የዳይሬክቶሬቱ የ4 ዓመት ከ11 ወር ሪፖርት		ወርሃዊ፣ሩብ ዓመት፣ የዓመቱ አጋማሽ፣ዓመታዊ
ተግባር-6	ለ2019-2023 ከባለበጀት ከተቋማት የቀረበውን የበጀት ጥያቄ መነሻ በማድረግ የበጀት ስሚ ማካሄድ፤	በቁጥር	1	1	1	1	1	1	የዳይሬክቶሬቱ የ4 ዓመት ከ11 ወር ሪፖርት		ወርሃዊ፣ሩብ ዓመት፣ የዓመቱ አጋማሽ፣ዓመታዊ
ተግባር-7	ለ2019-2023 የተደለደለውን ረቂቅ በጀት ለከተማ አስ/ም/ቤት በማቅረብ ማስተቸትና ማፀደቅ፤	በቁጥር	1	1	1	1	1	1	የዳይሬክቶሬቱ የ4 ዓመት ከ11 ወር ሪፖርት		ወርሃዊ፣ሩብ ዓመት፣ የዓመቱ አጋማሽ፣ዓ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
											መታዊ
ተግባር-8	ከተባበሩት መንግስታት ለተቋማት የተደለደለውን የእርዳታ በጀት ክትትልና ድጋፍ፣ ግብረ መልስ መስጠት፣	በቁጥር	4	4	4	4	4	4	የዳይሬክቶሬቱ የ4 ዓመት ከ11 ወር ሪፖርት		ወርሃዊ፣ሩብ ዓመት፣ የዓመቱ አጋማሽ፣ዓመታዊ
ተግባር-9	ከተባበሩት መንግስታት ለተቋማት የተደለደለውን የእርዳታ በጀት መድረክ በማዘጋጀት መገምገም፤	ቁጥር	1	1	1	1	1	1	የዳይሬክቶሬቱ የ4 ዓመት ከ11 ወር ሪፖርት		ወርሃዊ፣ሩብ ዓመት፣ የዓመቱ አጋማሽ፣ ዓመታዊ
ተግባር-10	በበጀት አዘገጃጀት እና አጠቃቀም ስርአት ላይ ከተቋማት ለተወጣጡ ባለሙያዎች ስልጠና መስጠት፤	በቁጥር	1	2	2	2	2	2	የዳይሬክቶሬቱ የ4 ዓመት ከ11 ወር ሪፖርት		ወርሃዊ፣ሩብ ዓመት፣ የዓመቱ አጋማሽ፣ ዓመታዊ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
ዓላማ-4	**የፋይናንስ አፈፃፀም ክትትልና ግምገማ የተደረገባቸው የመንግስት ፕሮጀክቶችን ብዛት በ2018 ከነበረበት 86% በ2023 ወደ 98% ማድረስ፤**	**በመቶኛ**	86%	88%	90%	92%	95%	98%	የዳይሬክቶሬቱ የ4 ዓመት ከ11 ወር ሪፖርት	የዕቅድና አፈጻጸም ንጽጽር	በየዓመቱ
ተግባር-1	**በማዕከል እና ክ/ከተማ የሚገኙ የመንግስት ፕሮጀክቶች ላይ ክትትልና ግምገማ ማከናወን፤**	**በቁጥር**	1300	1,352	1,406	1,462	1,520	1,580	የመስክ ምልከታና የክትትል ሪፖርት	በሳይት ላይ የሚደረግ ምልከታ	በየሩብ ዓመቱ
ተግባር-2	**ክትትልና ግምገማ ለተከናወነባቸው ተቋማት ግብረ መልስ መስጠት፤**	**በቁጥር**	9	12	12	12	12	12	**ለተቋማት የተላኩ የግብረ-መልስ ደብዳቤዎች**	**የላኪና ተቀባይ መዝገብ ፍተሻ**	**በየወሩ / በየሩብ ዓመቱ**
ተግባር-3	**ከ2019-2023 ክትትልና ድጋፍ ለሚከናወንባቸው ፕሮጀክቶች ፕሮፋይሎችን ማደራጀት**	**በመቶኛ**	100%	100 %	100 %	100 %	100%	100%	**የተደራጁ የፕሮጀክቶች ፕሮፋይል ዶክመንት**	**የሰነድ አያያዝ ፍተሻ** (Audit)	**በየዓመቱ**

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
ተግባር -4	በመካከለኛ ዘመኑ ተጠናቀው አገልግሎት የማይሰጡና የቆሙ ፕሮጀክቶችን በመለየት ችግራቸው እንዲፈታ የዳሰሳ ጥናት በማድረግ ለአስፈጻሚ አካላት ምክረ ሃሳብ በሰነድ ማቅረብ፤	የጥናት ሰነድ	1	1	1	1	1	1	የጸደቀ የዳሰሳ ጥናትና የምክረ-ሃሳብ ሰነድ	የጥናት ውጤት ግምገማ	በየዓመቱ
ተግባር -5	በተለያየ ጊዜ በአስፈጻሚ አካል የዋጋ ማሻሻያ ውሳኔ የተላለፈባቸውን ፕሮጀክቶች ያሉበትን ደረጃ በዳሰሳ ጥናት ማረጋገጥና ለሚመለከታቸው አካላት ማሳወቅ፤	የጥናት ሰነድ	1	1	2	2	2	2	የዳሰሳ ጥናትና የግምገማ ሪፖርት ሰነድ	የውሳኔዎችና አፈጻጸም ትንተና	በየዓመቱ / በየሁለት ዓመቱ
ተግባር -6	ውለታቸው ከተቋረጡ ፕሮጀክቶች መመለስ የሚገባውን የመንግስት ሀብት መረጃ በማሰባሰብ በጋራ እንዲገመገም ማድረግ አፈጻጸሙን መከታተል፤	ሰነድ	1	1	1	1	1	1	የሀብት መረጃ ስብስብና የጋራ ግምገማ ሰነድ	ከመረጃ ቋት እና ከሕግ ክፍል ጋር ማመሳከር	በየዓመቱ
ተግባር -7	ከክፍለ ከተማና ከተቋማት ለተውጣጡ የፕሮጀክት ክትትል ባለሙያዎች ስልጠና መስጠት፤	በቁጥር	1	1	1	1	1	1	የስልጠና ሰነድና የሰልጣኞች የattendance	የስልጠና አፈጻጸም ግምገማ	በየዓመቱ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
									ፎርማት		
ተግባር -8	ከማእከል እና ከክ/ከተማ ከተውጣጡ የበጀት ዝግጅትና አስተዳደር ቡድን መሪዎች እና የፕሮጀክት ክትትልና ግምገማ ባለሙያዎች ጋር መድረክ በማዘጋጀት የፕሮጀክቶች እቅድ አፈጻጸም ግምገማ ማድረግ፤	መድረክ	3	4	4	4	4	4	የምክክር መድረክ ቃለ-ጉባኤ (Minutes)	የመድረክ ሪፖርቶች ፍተሻ	ወርሃዊ በየሩብ ዓመቱ፣ግ ማሽ ዓመት ዓመታዊ
ዓላማ-5	ክትትል፣ ድጋፍና ግምገማ የተደረገባቸው የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ፕሮጀክት በ2018 ከነበረበት 352 በ2023 ወደ 377 ማድረስ፤	በቁጥር	352	357	361	365	371	377	የ10 ዓመት የልማት ዕቅድአቅድ እና የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		ወርሃዊ በየሩብ ዓመቱ፣ግ ማሽ ዓመት ዓመታዊ
ተግባር-1	የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች ፕሮጀክቶችን ዕቅድ ተቀብለው በማበልጸግ የትግበራ ስምምነት መፈጸም፤	በቁጥር	138	139	140	141	144	146	10 ዓመት የልማት ዕቅድአቅድ እና የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ		ወርሃዊ በየሩብ ዓመቱ፣ግ ማሽ ዓመት ዓመታዊ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023	አፈጻጸም		
ተግባር-2	የሲ.ማ.ድ. በገቡት የፕሮጀክት ውል ስምምነት መሰረት እየፈጸሙ መሆኑን በመስክ ክትትል በማድረግ ግብረ መልስ መስጠት፣	በቁጥር	104	106	108	110	112	115	10 ዓመት የልማት ዕቅድአቅድ እና የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		ወርሃዊ በየሩብ ዓመቱ፣ግ ማሽ ዓመት ዓመታዊ
ተግባር-3	የሲ.ማ.ድ.የፕሮጀክት ማጠናቀቂያ ሪፖርት ሲያቀርቡ ከሚመለከታቸው ጋር የመስክ ማጠቃለያ ግምገማ ማድረግ፣	በቁጥር	110	112	113	114	115	116	10 ዓመት የልማት ዕቅድአቅድ እና የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		ወርሃዊ በየሩብ ዓመቱ፣ግ ማሽ ዓመት ዓመታዊ
ተግባር-4	ሲ.ማ.ድ ለበጎ አድራጎት አግልግሎት የተሰጠ ይዞታ ለታለመለት ዓለማ መዋሉን በመስክ ክትትል ማድርግ፤	በቁጥር	30	35	40	46	52	60	10 ዓመት የልማት ዕቅድአቅድ እና የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
ተግባር-5	የሲ.ማ.ድ ለበጎ አድራጎት አግልግልት የተሰጡ የይዞታ ማረጋገጫ ካርታ በፋይናንስ ቢሮ ስም እንዲመዘገብ ማድረግ፤	በቁጥር	20	22	24	26	28	30	የ10 ዓመት የልማት ዕቅድአቅድ እና የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		
ተግባር-6	የሲ.ማ.ድ እና የመንግስት አካላት የጋራ የምክክር መድረክ በማዘጋጀት ውይይት ማካሄድ፤	በቁጥር	1	1	1	1	1	1	የ10 ዓመት የልማት ዕቅድአቅድ እና የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		
ዓላማ-6	ከሲ/ማ/ድርጅቶች በዘላቂ የገቢ ማስገኛ መስክ ተጠቃሚ ያደረጉ ድርጅቶች ፕሮጀክትን በ2018 42 ከነበረበት በ2023 ወደ 62 ማድረስ፤	በቁጥር	42	46	50	54	58	62			
ተግባር 1	የሙያ ስልጠና በመስጠት የገቢ ማስገኛ ስራ ላይ እንዲሰማሩ የፕሮጀክት ስምምነት ከፈፀሙ ድርጅቶች ውስጥ በውላቸው መሠረት ለተጠቃሚዎች ድጋፍ ማድረጋቸውን በክትትልና ድጋፍ ማረጋገጥ፤	በቁጥር	20	22	24	26	28	30	የ10 ዓመት የልማት ዕቅድአቅድ እና የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		ወርሃዊ በየሩብ ዓመቱ፣ግ ማሽ ዓመት ዓመታዊ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
ተግባር.2	የፕሮጀክት ስምምነት ከፈፀሙ ድርጅቶች ውስጥ ለተጠቃሚዎች የገቢ ማስገኛ ድጋፍ የሚሰጡ የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶችን መለየት እና በገቢ ማስገኛ ስራ ማካተታቸውን ማረጋገጥ	በቁጥር	22	24	26	28	30	32	የ10 ዓመት የልማት ዕቅድአቅድ እና የ4 አመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		ወርሃዊ በየሩብ ዓመቱ፣ግ ማሽ ዓመት ዓመታዊ
ግብ-2	**የመንግስት ፋይናንስ አስተዳደር ስርዓትን ማሻሻል፣**										
ዓላማ-7	**ወርሀዊ ሂሳባቸውን ወር በገባ እስከ 7 የዘጉ ተቋማት በ2018 ከነበረበት 90 % በ2023 100 % ማድረስ**	በመቶኛ	90	92	94	96	98	100	ከIBEXs	ከተቋማት ከሚቀርብ ሪፖርት	ወር በገባ እስከ 7ኛው ቀን
ተግባር 1	ለ89 ሂሳብ ሪፖርት አቅራቢ ተቋማት ጣሪያ መመስረትና ለ11 ክ/ከተሞች የመደበኛና ካፒታል በጀት ማስተላለፍ፣	በመቶኛ	98	100	100	100	100	100	ከትሬዠሪ	ከሚሰበሰበው ገቢና ከሚከፈለው ክፍያ	በየወሩ
ተግባር 2	የ89 ሴ/መስሪያ ቤቶች እና 11 ክ/ከተሞች ወርሃዊ የሂሳብ ሪፖርቶች በሂሳብ አያያዝ ሥርዓትና መመሪያ መሠረት መሆኑን ማረጋገጥ፣	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100	ከIBEXs	ከተቋማት ከሚቀርብ ሪፖርት	በየወሩ
ተግባር 3	ለሂሳብ ሪፖርት አቅራቢ ተቋማት ጥያቄ ሲያቀርቡ የባንክ ሂሳቦችን መክፈት፣ መዝጋት እና የፈራሚ ለውጥ ለባንክ ማሳወቅ እና በዳታ ቤዝ መያዝ፣	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100	ከተቋማት ከሚቀርብ ጥያቄ	በሲስተም ከተደራጀው መረጃ	በየወቅቱ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
ተግባር 4	ከ2019-2023 በጀት ዓመት የአስተዳደሩን ገቢና ወጪ ሂሳብ መዝጋት፤	በቁጥር	1	1	1	1	1	1	ከIBEXs	ከተቋማት ከሚቀርብ ሪፖርት	በየወሩና በአመቱ መጨረሻ
ተግባር 5	የ2018-2023 የተዘጋውን የከተማውን የሂሳብ ሪፖርት መረጃ በማደራጀት በዋና አዲተር መ/ቤት ማስመርመር፤	በቁጥር	1	1	1	1	1	1	ከIBEXs	ከተቋማት ከሚቀርብ ሪፖርት	በአመቱ መጨረሻ
ተግባር 6	በመካከለኛ ዘመኑ ልዩ ልዩ ገቢዎችን መቀበል እና ባንክ ገቢ መደረጉን መከታተል እና ማረጋገጥ፤	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100	ከገቢ ሰብሳቢተቋማት ከሚቀርብ ሪፖርት	ከIBEXs	በየወቅቱ
ተግባር 7	በተቋማት የሂሳብ አሰራር ስርአት ክትትልና ድጋፍ በማድረግ ግብረ መልስ መስጠት፤	በቁጥር	3	3	3	3	3	3	በቢሮምልከታና የክትትል ሪፖርት	ከIBEXs እና በቢሮ በሚደረግ የመስክምልከታ	በየሩብ ዓመቱ
ተግባር 8	በመካከለኛ ዘመኑ በጥሬ ገንዘብ አስተዳደርና በሂሳብ አያያዝ ስርአት ላይ ለፋይናንስ አመራሮችና ባለሙያዎች ስልጠና መስጠት፤	በቁጥር	100	100	100	100	100	100	የስልጠና ሰነድና የሰልጣኞች የተያዘአቴንዳንስ	የስልጠና አፈጻጸም ግምገማ	በየዓመቱ
ዓላማ-8	ውዝፍ ተሰብሳቢና ተከፋይ ሂሳቦችን በ2018 ከነበረበት 40 % በ2023 ወደ 70 % ማስቀነስ፤	በመቶኛ	40	45	50	60	65	70	ከIBEXs እና ከተቋማት የሂሳብ ሪፖርት	በክትትልና ድጋፍ፣ከIBEXs እና ከተቋማት የሂሳብ ሪፖርት	በየሩብ ዓመቱ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
ተግባር-1	በ89 ሴክተር መ/ቤቶችና 11 ክፍለ ከተሞች የውዝፍ ተሰብሳቢ ሂሳብ የእድሜ ትንተና በመስራት የተደራጀ ሰነድ ማዘጋጀት፤	በቁጥር	1	1	1	1	1	1	ከIBEXs	ከIBEXs እና ከተቋማት የሂሳብ ሪፖርት	በዓመት
ተግባር-2	የሂሳብ ሪፖርት አቅራቢ ተቋማት በአመዘጋገብ ስህተት መረጃ ሲያቀርቡ የተጣራ ሃብት በመንካት በስህተት የተመዘገበውን ተሰብሳቢ ሂሳብ ማስተካከያው ምዝገባ መከናወኑን ክትትል በማድረግና ማስቀነስ፤	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100	ከIBEXs እና ከተቋማት የሂሳብ ሪፖርት	ከባለሙያዎች የተሰጠ ሙያዊ አስተያየት መሰረት ስለመስተካከሉ ከሂሳብ ሪፖርቱ ላይ	በየወቅቱ
ተግባር-3	በመካከለኛ ዘመን /2019-2023/ በጀት ዓመት ውዝፍ ተሰብሳቢ ሂሳቦችን ክትትልና ድጋፍ በማድረግ 40% ማስቀነስ፤	በመቶኛ	40	45	50	60	65	70	ከIBEXs እና ከተቋማት የሂሳብ ሪፖርት	በክትትልና ድጋፍ፣ከIBEXs እና ከተቋማት የሂሳብ ሪፖርት	በየሩብ ዓመቱ
ተግባር-4	በ89 ሴክተር መ/ቤቶችና 11 ክፍለ ከተሞች የውዝፍ ተከፋይ ሂሳብ የእድሜ ትንተና በመስራት የተደራጀ ሰነድ ማዘጋጀት፤	በቁጥር	1	1	1	1	1	1	ከIBEXs	ከIBEXs እና ከተቋማት የሂሳብ ሪፖርት	በዓመት

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
ተግባር-5	የሂሳብ ሪፖርት አቅራቢ ተቋማት በአመዘጋገብ ስህተት መረጃ ሲያቀርቡ የተጣራ ሃብት በመንካት በስህተት የተመዘገበውን ተከፋይ ሂሳብ ማስተካከያው ምዝገባ መከናወኑን ክትትል በማድረግና ማስቀነስ፤	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100	ከIBEXs እና ከተቋማት የሂሳብ ሪፖርት	ከባለሙያዎች የተሰጠ ሙያዊ አስተያየት መሰረት ስለመስተካከሉ ከሂሳብ ሪፖርቱ ላይ	በየወቅቱ
ተግባር-6	ከ2019-2023 ውዝፍ ተከፋይ ክትትልና ድጋፍ በማድረግ 40% ማስቀነስ፤	በመቶኛ	40	50	60	70	80	90	ከIBEXs እና ከተቋማት የሂሳብ ሪፖርት	በክትትልና ድጋፍ፣ከIBEXs እና ከተቋማት የሂሳብ ሪፖርት	በየሩብ ዓመቱ
ዓላማ-9	**የፋይናንስ ግልጽነትና ተጠያቂነትን የተገበሩ ወረዳዎች፣ትምህርትቤቶችና የጤና ተቋማት ሽፋን በ2018 የነበረውን 100% እስከ 2023 ማስቀጠል፤**	**በመቶኛ**	100%	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	የ10 ዓመት መሪ ዕቅድ፣የአራት ዓመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		
ተግባር 1	በመካከለኛ ዘመን /2018-2023/ በጀት ዓመት በቻናል አንድ ፕሮግራም የሚገኙ 3 ፕሮጀክቶች ሂሳብን በመዝጋት በፌደራል ዋና አዲተር ማስመርመር፤	በቁጥር	3	3	3	3	3	3	የ10 ዓመት መሪ ዕቅድ፣የአራት ዓመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		በየሩብ ዓመቱ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
ተግባር 2	በቻናል አንድ ፕሮጀክቶች ላይ ለክ/ከተማና አስፈጻሚ መስሪያ ቤቶች ክትትልና ድጋፍ በማድረግ ግብረመልስ መስጠት	በቁጥር	4	4	4	4	4	4	የ10 ዓመት መሪ ዕቅድ፣የአራት ዓመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		
ተግባር 3	ከወረዳ የልማት ቡድን አባላት ጋር የቅድመ በጀት ውይይት ማድረግ።	በቁጥር	5950	5950	5950	5950	5950	5950	ከ10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ዓመት ከ9 ወር ዕቅድ ሪፖርት		ወርሃዊ ፣በየሩብ ዓመቱ፣ግማሽ ዓመት፣ዓመታዊ
ተግባር 4	ለቻናል አንድ ፕሮግራሞች የተመደበውን በጀት በዕቅዱ መሰረት መጠቀም።	በመቶኛ	87%	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	ከ10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ዓመት ከ9 ወር ዕቅድ ሪፖርት		ወርሃዊ ፣በየሩብ ዓመቱ፣ግማሽ ዓመት፣ዓመታዊ
ተግባር 5	የቻናል አንድ ፕሮጀክቶችን የሂሳብ ሪፖርት በየሩብ ዓመቱ በማጠቃለል ለገንዘብ ሚኒስቴር መላክ፣	በቁጥር	4	4	4	4	4	4	ከ10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ዓመት ከ9 ወር ዕቅድ ሪፖርት		ወርሃዊ ፣በየሩብ ዓመቱ፣ግማሽ ዓመት፣ዓመታዊ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
ተግባር 6	ለወረዳ እና ክ/ከተማ የማህበራዊ ተጠያቂነት ተጠሪዎች በማህበራዊ ተጠያቂነት አተገባበር ላይ የግንዛቤ ማስጨበጫ ስልጠና መስጠት፣	በቁጥር	1500	1680	1720	1750			ከ10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ዓመት ከ9 ወር ዕቅድ ሪፖርት		ወርሃዊ ፣በየሩብ ዓመቱ፣ግማሽ ዓመት፣ዓመታዊ
ተግባር 7	ከማህበራዊ ተጠያቂነት ባለድርሻ አካላት FTA-SA-GRM ጋር የጋራ የምክክር መድረክ ማካሄድ፤	በቁጥር	3	4	4	4	4	4			ወርሃዊ ፣በየሩብ ዓመቱ፣ግማሽ ዓመት፣ዓመታዊ
ዓላማ-10	የIBEX ተጠቃሚ ተቋማት ተጠቃሚ ተቋማት በ2018 ከነበረበት 65% በ2023 95% ማድረስ፤	በመቶኛ	65%	75%	80%	85%	90%	95%			
ተግባር 1	የIBEX System ላልገባላቸው ባለ በጀት ተቋማ የIBEX System ተጠቃሚ ማድረግ፤	በመቶኛ	65%	75%	80%	85%	90%	95%	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ዓመት ከ9 ወር ዕቅድ ሪፖርት		በየሩብ ዓመቱ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
ተግባር 2	የIBEX System እና አይታፕ ተጠቃሚ ተቋማት ላይ በዙር ክትትልና ድጋፍ ማድረግ፤	ቁጥር	20	4	4	4	4	4			
ተግባር 3	የIBEX System መረጃዎችን በየእለቱ ከዳታ ቤዝ Backup መያዝና ደህንቱ የተጠበቀ እንዲሆን ማድረግ፤	በመቶኛ	100%	100%	100 %	100 %	100%	100%			
ተግባር 4	የIBEX System ተጠቃሚ ተቋማት ስልጠና መስጠት፤	ቁጥር	490	400	400	400	400	420	ከ 10 ዓመቱ መረ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		በየሩብ ዓመቱ
ተግባር 5	የደረሰኝ አጠቃቀምና አስተዳደር ሲስተም በማዘመንና ተግባራዊ ማድረግ (e_Receipt)	በመቶኛ	0	70%	100 %	100 %	100%	100%	ከ 10 ዓመቱ መረ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		በየሩብ ዓመቱ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
ተግባር 6	የበጀት እና የካሽ ፍሎ አስተዳደር ሲስተም ማዘመንና ተግባራዊ ማድረግ፤	በመቶኛ	70%	100%	100 %	100 %	100%	100%	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		በየሩብ ዓመቱ
ተግባር 7	የመንግስት የፕሮጀክት እና የሲቪል ማ/ሰብ አስተዳደር ሲስተም ማዘመን እና ተግባራዊ ማድረግ፣	በመቶኛ	80%	100%	100 %	100 %	100%	100%	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		በየሩብ ዓመቱ
ተግባር 8	የኦዲት አሰራርን በቴክኖሎጂ ማዘመን እና ተግባራዊ ማድረግ፤	በመቶኛ	0%	50%	100 %	100 %	100%	100%	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ		በየሩብ ዓመቱ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
									አፈጻጸም		
ዓላማ-11	ዘመናዊ የደሞዝ ክፍያ /ITAP/ ተጠቃሚ ተቋማት በ2018 ከነበረበት 97% በ2023 100% ማድረስ፤	በመቶኛ	75%	100%	100 %	100 %	100%	100%	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ዓመት ከ9 ወር ዕቅድ ሪፖርት		በየሩብ ዓመቱ
ተግባር 1	የiTAP System ላልገባላቸው የመንግስት መ/ቤቶች የiTAP System ተጠቃሚ ማድረግ፤	በመቶኛ	97%	100%	100 %	100 %	100%	100%	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		በየሩብ ዓመቱ
ተግባር 2	የiTAP System መረጃዎችን በየእለቱ ከዳታ ቤዝ Backup መያዝና ደህንቱ የተጠበቀ እንዲሆን ማድረግ፤	በመቶኛ	97%	100%	100 %	100 %	100%	100%	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ		በየሩብ ዓመቱ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
									አፈጻጸም		
ተግባር 3	በiTap System ላይ ለተጠቃሚ ተቋማት ስልጠና መስጠት፤	በመቶኛ	100%	100%	100 %	100 %	100%	100%	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ዓመት ከ9 ወር ዕቅድ ሪፖርት		በየሩብ ዓመቱ
ዓላማ-12	ጥራቱን የጠበቀ የኦዲት ሪፖርት ያቀረቡ ተቋማት በ2018 ከነበረበት ከ85% በ2023 ወደ 90% ማድረስ፣	በመቶኛ	85%	86%	87%	88%	89%	90%	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		በግማሽ ዓመት
ተግባር 1	በተቋማት ላሉ የውስጥ ኦዲት የስራ ክፍሎችን ክትትልና ድጋፍ በማድረግ ግብረ መልስ መስጠት፤	ቁጥር	90	94	94	94	94	94	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		በሩብ ዓመት
ተግባር 2	ከውስጥ ኦዲተሮች ጋር የምክክር ጉባኤ በማድረግ ችግሮችን መፍታትና የውስጥ	ቁጥር	2	2	2	2	2	2	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9		

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
	አዲቱ እንዲጠናከር ማድረግ፤								ወር ዕቅድ አፈጻጸም		
ተግባር 3	የውስጥ አዲት ሪፖርቶች ጥራት በመገምገም ግብረ መልስ መስጠት፤	ቁጥር	866	700	720	750	780	900	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		በየወሩ
ተግባር 4	የተቋማትን የኦዲት ሪፖርት ሽፋን ማሳደግ፤	ቁጥር	3242	1600	1620	1650	1680	1900	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		በዓመት/ መነሻ ከቅድ ውጪ በትዛዝ በመሰራቱ
ተግባር 5	ደንብና መመሪያውን ተከትሎ ባለመፈፀሙ የተገኙ የኦዲት ግኝቶች ላይ እርምት እርምጃ እንዲወሰድ ክትትል ማድረግ፣	በመቶኛ	100%	100%	100 %	100 %	100%	100%			በየወሩ
ተግባር 6	ከተለያዩ አካላት የሚመጡ የኦዲት ይደረግልኝ ጥቆማና ጥያቄ መሰረት ኦዲት ማድረግና በግኝቱ መሰረት አስፈላጊ እርምጃ እንዲወሰድ ጥብቅ ክትትል	በመቶኛ	100%	100%	100 %	100 %	100%	100%	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		በየወሩ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
	ማድረግ፤										
ተግባር 7	በተቋማት የተዘረጋውን የውስጥ ቁጥጥር ስርዓት ደሰሳ ጥናት በማድረግ ግብረመልስ መስጠት፤	ቁጥር	51	50	60	60	60	60	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		በግ/ ዓመት
ተግባር 8	የ2018-2023 በጀት ዓመት ሂሳብ መዝጊያ የማዕከል መ/ቤቶችን የፈሰስ ሂሳብና የንብረት ቆጠራን ክትትል በማድረግ ግብረ መልስ መስጠት፤	ቁጥር	79	83	83	83	83	83	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም		በዓመት
ተግባር 9	ከተቋማት ለተውጣጡ የውስጥ ኦዲተሮች ስልጠና መስጠት፤	ቁጥር	200	200	200	200	200	200			በዓመት
ዓላማ-13	ግዥዎች በእቅድ እንዲመሩ በማድረግ ከሚፈጸሙ የመንግስት ግዢዎች የግልፅ ጨረታ ድርሻን በ2018 ከነበረበት 66.5% በ2023 90% ማድረስ፤	በመቶኛ	66.5%	70%	73%	80%	85%	90%	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓምቱ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
									አፈጻጸም		
ተግባር 1	በመካከለኛው ዘመን /2019-2023/ተቋማት የሚያቀርቡትን የግዥ እቅድ በመሰብሰብ ትክክለኛነቱን በማረጋገጥ መጠመርና መተንተን፤	በመቶኛ	83	100	100	100	100	100	ከ10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓምቱ
ተግባር 2	በአሰራር ላይ ባጋጠሙ ችግሮች መፍትሄ ሊሰጥ የሚያስችል የዳሰሳ ጥናት ማድረግ	በቁጥር	2	1	1	1	1	1	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓምቱ
ተግባር 3	በግዥ ዕቅድ መሰረት ተቋማት ግዥውን እንዲፈጽሙ ክትትልና ድጋፍ በማድረግ ግብረ-መልስ መስጠት፤	በቁጥር	4	4	4	4	4	4	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓምቱ
ተግባር 4	ለተቋማት አመራርና ፈፃሚዎች በመንግስት ግዥ ስርአቱ ላይ ስልጠና መስጠት፤	በቁጥር	2	2	2	2	2	2	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
									አመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት		በየዓመቱ
ተግባር 5	በተመረጡ ተቋማት ላይ የመደበኛ ግዥ አዲት ማድረግ፤	በቁጥር	9	9	9	9	9	9	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 አመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓመቱ
ተግባር 6	በግዥ አሰራርና ሂደት ላይ ጥቆማ ሲቀርብ የግዥ አዲት ማድረግ	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 አመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓመቱ
ተግባር 7	ከክፍለ ከተማ የሚላኩ የግዥ አዲት ሪፖርቶችን በመቀበል በግኝቶች ላይ እርምጃ እንዲወሰድ ክትትል ማድረግ፤	በቁጥር	120	120	120	120	120	120	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 አመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓመቱ
ተግባር 8	ከመንግስት ተቋማት ከቀረቡ የአቅራቢዎችን የጥፋተኝነት ሪፖርት በመመርመር ውሳኔ መስጠት፣	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 አመት ከ9 ወር ዕቅድ	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓመቱ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
									አፈጻጸም		
ተግባር 9	በመንግስት ግዥ አፈፃፀም ከንግዱ ማህበረሰብ የሚቀርቡ ቅሬታዎችን በማጣራት ውሳኔ መስጠት፣	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓምቱ
ተግባር 10	በመንግስት ግዥ ላይ እንዳይሳተፉ የጥፋተኝነት ውሳኔ የተላለፈባቸውን አቅራቢዎች ዝርዝር ለተቋማት ማሰራጨት፤	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓምቱ
ተግባር 11	ለከተማ አስተዳደሩ ተቋማት አገልግሎት የሚውሉ ልዩ ልዩ ደረሰኞችን ማሳተምና ማሰራጨት	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓምቱ
ተግባር-12	መደበኛ የጨረታ ሰነድ (SBD) የማሻሻል ስራ፣ የግዥ መመሪያመና ማኑዋል ማዘጋጅት	በቁጥር	0	1	-	1	-	1	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓምቱ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
									አፈጻጸም		
ተግባር-13	በከተማ አስተዳደሩ ለሚሰሩ የኮሪደር ልማትና ሌሎች አስቸኳይ ግዥዎች በበላይ ሃላፊ የልዩ ግዥ ፍቃድ ጥያቄ ሲቀርብ መርምሮ ፍቃድ መስጠት	መቶኛ	100	100	100	100	100	100			
ተግባር-14	በግዥ አፈጻጸም ዙሪያ ማብራሪያ ከተቋማቱ ጥያቄ ሲያቀርቡ ማብራሪያ መስጠት	መቶኛ	100	100	100	100	100	100			
ዓላማ-14	**በኤሌክትሮኒክ የመንግስት ግዥ(e-GP) ሥርዓት ትግበራን በ2018 ከነበረበት <u>19%</u> ተቋማት በ2023 <u>100 %</u>ማድረስ፤**	በቁጥር	19	32.75	49.53	66.35	83.17	100	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓምቱ
ተግባር-1	በኤሌክትሮኒክ የመንግስት ግዥ(e-GP) ሥርዓት አተገባበር ላይ ለተቋማት ክትትልና ድጋፍ ማድረግ፤	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓምቱ
ተግባር-2	በኤሌክትሮኒክ የመንግስት ግዥ(e-GP) ሥርዓት ዙሪያ ከከተማ መስተዳደሩ የግዥ ፈጻሚ መ/ቤቶች ባለሙያዎችና ኃላፊዎች በዙር ስልጠና መስጠት፣	ቁጥር	800	1200	1200	1200	1200	1200	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓምቱ

ተ.ቁ	ስትራቴጂክ ግቦች፣ ዋና ዋና ተግባራት እና ዝርዝር ቁልፍ የአፈፃፀም አመልካቾች	መለኪያ	የ2018 አፈጻጸም መነሻ	የልማት ዕቅድ ግብ					የመረጃ ምንጭ	የሚገኝበት ዘዴ	መረጃው ሪፖርት የሚደረግበት ወቅት
				2019	2020	2021	2022	2023			
ተግባር-4	በe-GP ሥርዓት የማጎልበትና ከሌሎች ሲስተሞች የማስተሳሰር ክንውን በሶስተኛ ወገን አዲት ማስደረግ እና በግኝቶቹ መሰረት የማስተካከያ ትግባራትን ማስፈፀም	ቁጥር	4	1	1	1	1	1	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓምቱ
ተግባር-5	የኤሌክትሮኒክ የመንግስት ግዥ (e-GP) ጋር በተያያዘ ለሚቀርቡ የመረጃና የሙያዊ ድጋፍ ጥያቄዎች ምላሽ መስጠት፣	በመቶኛ	100	100	100	100	100	100	ከ 10 ዓመቱ መሪ እቅድ፣የ4 ኣመት ከ9 ወር ዕቅድ አፈጻጸም	በዓመቱ ሪፖርት	በየወሩ ፣በየሩብ ዓመትና በየዓምቱ

ክፍል ስድስት፡- የክትትልና ግምገማ አሰራርና ሥርዓት

የመካከለኛ ዘመን የልማት ዕቅድ አፈጻጸም ክትትልና ግምገማ ሥርዓት ዋና ዓላማ የልማት ዕቅዱ በተሟላና ሳይንሳዊ በሆነ መልኩ በመከታተልና በመገምገም ውጤታማ ሆነው እንዲተገበሩ እንዲሁም በየጊዜው የሚከሰቱ ተግዳሮቶችን በፍጥነት ለመለየትና አስፈላጊውን ድጋፍ ለመስጠት ከማስቻሉም በላይ በዕቅድ አፈጻጸም ዙሪያ ግልጽነትንና ተጠያቂነትን ለማስፈን ይረዳል። በዚህም መሰረት የሚዘረጉ ወይም የሚከናወኑ የአፈፃፀም ክትትል፣ ግምገማና ግብረ-መልስ ስራ በግልፅ መተንተን ያስፈልጋል።

6.1. የአፈፃፀም ክትትል ሥርዓት (Performance Monitoring System)

ክትትል ቀጣይነት ያለውና በዕቅድ አፈጻጸም ሂደት ውስጥ መረጃዎችን በየቀኑ፣ በየሳምንቱ፣ በየወሩና በየሩብ ዓመቱ የመሰብሰብ ስራ ነው። በፋይናንስ ቢሮ ደረጃ ይህ ሥርዓት የሚከተሉትን ዋና ዋና ተግባራት ያካትታል፦

- **የቁልፍ አፈጻጸም አመልካቾች (KPIs) መለየት፦** በፋይናንስ ቢሮ ስር ያሉትን ዋና ዋና የትኩረት አቅጣጫዎች (ለምሳሌ፦ የከተማዋን ገቢ ማሳደግ፣ መንግስት ፋይናንስ አስተዳደር/PFM ማሻሻል፣ የካፒታል ፕሮጀክቶች የፋይናንስ አጠቃቀም፣ የበጀት አፈጻጸም ውጤታማነት) መነሻ ያደረጉ ግልጽ፣ ሊለኩ የሚችሉና ተደራሽ (SMART) አመልካቾችን ማስቀመጥ።
- **የመረጃ አሰባሰብና ዲጂታላይዜሽን (Data Collection Tools)፦** መረጃዎችን በዘመናዊና የተቀናጀ የፋይናንስ መረጃ ሥርዓቶችን (IBEX, IFMIS, e-GP) በመጠቀም ትክክለኛና ወቅታዊ የዕቅድ አፈጻጸም መረጃዎችን በየሴክተሩ ማደራጀት።
- **የመደበኛ ሪፖርት አቀራረብ ሥርዓት (Regular Reporting Framework)፦** ከታችኛው የሥራ ክፍል (Work Units) እስከ ቢሮው ከፍተኛ አመራር ድረስ የሚዘልቅ ወጥ የሆነ የሪፖርት ማቅረቢያ ቅጽና የአቅርቦት ጊዜ (Timeframe) መዘርጋት። ይህም የፋይናንስ ዕቅዱ ከታለመለት መስመር መውጣቱን ወይም አለመውጣቱን ቀድሞ ለማወቅ ይረዳል።
- **የመስክ ምልከታና ድጋፍ (Field Supervision)፦** የሪፖርት መረጃዎችን መሬት ላይ ካለው እውነታ ጋር ለማገናዘብ በቢሮው በጀት በሚደገፉ ትላልቅ የልማትና የካፒታል ፕሮጀክቶች ላይ የተዋቀረ የፊዚካል ክትትል (Physical Monitoring) ማድረግ።

6.2. የግምገማ ሥርዓት (Evaluation System)

ግምገማ ከተራ ክትትል ባለፈ፣ በተወሰኑ ስልታዊ የጊዜ ማዕቀፎች (በግማሽ ዓመት፣ በዓመት፣ በዕቅዱ አጋማሽ እና በዕቅዱ ማክተሚያ) ላይ በማተኮር የሥራዎችን ጥራት፣ ውጤታማነትና ዘላቂነት በሳይንሳዊ መንገድ የሚመዝንበት ሥርዓት ነው።ግምገማ የተቋሙን ስትራቴጂ ከትግበራ አፈጻፀም ጋር በማነጻጸር ያለውን ክፍተትየሚፈተሸበትና የሚጠበቁ ውጤቶች መገኘታቸው የሚረጋገጥበት ስርዓት ነው። በተጨማሪም ግምገማ የተቋሙ ስትራቴጂ የደረሰበትን የአፈጻፀም ደረጃ እና ስኬታማነት ለማረጋገጥ ቀጣይነት ባለው መልኩ በተወሰነ የጊዜ ማዕቀፍ ውስጥ የሚካሄድ ሆኖ በዋናነት በክትትል ወቅት ከተገኙ የአፈጻፀም መረጃዎች በመነሳት የሚከናወን ነው። ይህም የሚከተሉትን ያካትታል፣

- **የጊዜያዊና ስልታዊ ግምገማዎች** (Mid-term & Annual Evaluations)፦ የአምስት ዓመቱን የልማት ዕቅድ መነሻ በማድረግ በ2ኛው ወይም 3ኛው ዓመት ላይ የተቀመጡት የፋይናንስና የኢኮኖሚ ግቦች ማሳካታቸውን ለማረጋገጥ ስልታዊ ግምገማ ማካሄድ። ይህም በታቀደውና በተፈጸመው መካከል ያለውን ልዩነት (Variance) በግልጽ ያሳያል።
- **የውጤትና ተፅዕኖ ግምገማ** (Outcome and Impact Assessment)፦ የፋይናንስ ቢሮው የወሰዳቸው የፖሊሲና የአሰራር እርምጃዎች (ለምሳሌ የፊስካል ሪፎርም፣ አዳዲስ የታክስ ጥናቶች ትግበራ) በከተማዋ ኢኮኖሚያዊ ዕድገትና በሕዝብ አገልግሎት አሰጣጥ ላይ ያመጡትን ተጨባጭ ለውጥ መገምገም።
- **የውጤታማነትና ወጪ ቆጣቢነት ትንተና** (Efficiency and Cost-Effectiveness Analysis)፦ የመንግስት መገልገያ ፋይናንስ በአግባቡ ጥቅም ላይ መዋሉን፣ ብክነት መቀነሱን እና ለእያንዳንዱ ወጪ የተገኘው የልማት ውጤት (Value for Money) አጥጋቢ መሆኑን በሳይንሳዊ መንገድ መመርመር።
- **የተግዳሮቶችና ስጋቶች ትንተና** (Risk and Challenge Identification)፦ በዕቅድ አፈጻጸም ወቅት ያጋጠሙ ማክሮ-ኢኮኖሚያዊ ተጽዕኖዎችን፣ የሕግና መዋቅራዊ ክፍተቶችን፣ እንዲሁም የሰው ኃይል ብቃት ማነስን ለይቶ በማውጣት ለቀጣይ ስትራቴጂ ማስተካከያ ግብዓት ማዘጋጀት።

6.3. የግብረ-መልስና ውሳኔ አሰጣጥ ሥርዓት (Feedback and Decision-Making Loop)

የግብረ-መልስ ሥርዓት (Feedback System) የአንድን ተቋም ዕቅድ ከተግባራዊነት እስከ ስኬት ደረጃ ያለውን ሂደት ለመከታተል፣ ለማስተካከልና ለማሻሻል የሚያገለግል መሠረታዊ መሣሪያ ነው። የፋይናንስ ቢሮን የቀጣይ 5 ዓመት ስትራቴጂካዊ ዕቅድ ውጤታማና ስኬታማ ከማድረግ አንጻር የግብረ-መልስ ሥርዓት ያለው ሚና እጅግ ከፍተኛ ሲሆን፣ ዋና ዋናዎቹ ተፅዕኖዎችና ጥቅሞች እንደሚከተለው ተለይተው ቀርበዋል፦

- **የሁለትዮሽ የግብረ-መልስ መድረኮች** (Two-way Feedback Mechanisms)፦ ከግምገማ የተገኙ ውጤቶችን (Findings) ለፈጻሚ አካላት፣ ለሴክተር መሥሪያ ቤቶችና ለአመራሩ በግልጽ ማሳወቅ። ይኸውም ጠንካራ ጎኖች እንዲቀጥሉና ድክመቶች እንዲታረሙ ግልጽ አቅጣጫ ማስቀመጥን ይጨምራል።
- **በመረጃ ላይ የተመሰረተ ውሳኔ አሰጣጥ** (Evidence-Based Decision Making)፦ የቢሮው አመራር የበጀት ድልድልን፣ የሀብት ስምሪትንና የፖሊሲ ማሻሻያዎችን የሚወስነው ከክትትልና ግምገማ በተገኘ ተጨባጭ መረጃ ላይ ብቻ እንዲሆን ማድረግ።
- **የእርምት እርምጃዎችና የድጋፍ ሥርዓት** (Corrective Actions & Technical Support)፦ ክፍተት በተገኘባቸው መዋቅሮች ወይም ፕሮጀክቶች ላይ ፈጣን የእርምት እርምጃ መውሰድ እና የአቅም ግንባታ (Capacity Building) ስልጠናዎችንና የቴክኒክ ድጋፎችን ወዲያውኑ ማመቻቸት።
- **ቀጣይነት ያለው ትምህርት** (Lessons Learned Documentation)፦ በዕቅድ አፈጻጸም ሂደት ውስጥ የተገኙ መልካም ተሞክሮዎችንና የተማሩ ትምህርቶችን በሰነድ አደራጅቶ ማስቀመጥ፤ ይህም ለቀጣይ ዓመታት ዕቅድ ዝግጅት እንደ ትልቅ መነሻ ያገለግላል።

6.4. ግልጽነትና ተጠያቂነትን ማስፈን (Transparency and Accountability)

ይህ ሥርዓት የፋይናንስ ቢሮው የመንግስትንና መንግስትን ሀብት የሚያስተዳድርበትን ታማኝነት የሚያረጋግጥበት ምሰሶ ነው፦

- **ለሕዝብና ባለድርሻ አካላት መረጃን ክፍት ማድረግ፦** የአምስት ዓመቱን የልማት ዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርቶች፣ የበጀት አጠቃቀምንና የተመዘገቡ ውጤቶችን ለከተማው ምክር ቤት፣ ለባለድርሻ አካላትና ለሕዝብ ይፋ ማድረግ (Public Disclosure)።
- **የአፈጻጸም ተጠያቂነትን ማረጋገጥ** (Performance Accountability)፦ በእያንዳንዱ የሥራ መደብና የኃላፊነት ደረጃ ላይ ያሉ አመራሮችና ባለሙያዎች ከተሰጣቸው ዕቅድና ከተመደበላቸው በጀት አንጻር የሚጠበቅባቸውን ውጤት እንዲያመጡ፣ ካላመጡም አሳማኝ ምክንያትና ኃላፊነት እንዲወስዱ የሚያደርግ የአሰራር ሥርዓት መዘርጋት (ለምሳሌ በአፈጻጸም ውል ወይም Balanced Scorecard/BSC ማዕቀፍ)።

6.5. የአፈፃፀም ክትትልና ግምገማ ስልቶች

6.5.1.የሪፖርት፣የእካል ግምገማ፣የሱፐርቪዥን/ድጋፍና ግብረ-መልስ ሥርዓት

የፋይናንስ ቢሮ ዕቅድ አፈጻጸም ክትትል እና ግምገማ ስራ የሚከተሉትን ግብዓቶች ይጠቀማል። እነዚህም ወቅታዊ ሪፖርቶች /ወርሀዊ፣ የሩብ ዓመት፣ የግማሽ ዓመት የዘጠኝ ወራትና የዓመት/፣ የመስክ ክትትል ሪፖርት፣ በመርሐ ግብሩ መሰረት የሚካሄዱ የእካል ግምገማ መድረኮች፣ ከወቅታዊ ሁኔታዎች ጋር ለማጣጣም የሚደረጉ የዕቅድ ክለሳ ስራዎች፣ የማጠቃለያ ግምገማዎች ናቸው። በዕቅድ አፈፃፀም ክትትልና ግምገማ ሂደት ስትራቴጂያዊ ዕቅድ የተመሰረተባቸው ታሳቢዎች ከግምት ውስጥ ይገባሉ። እነዚህም፡- የታቀደ በጀት መገኘት፣ የመዋቅርና አደረጃጀት መስተካከል፣ ሰው ኃይል ማሟላት፣ ወዘተ ናቸው።

ሀ/ የሪፖርት ስርዓት

- ሁሉም ሴክተር መ/ቤቶችና ክ/ ከተሞች በየወሩና የአመቱን የፋይናንሻል እቅድ አፈጻጸም የዕሑፍ ሪፖርት ለፋይናንስ ቢሮ ማቅረብ ይኖርበታል፣
- ሁሉም ሴክተር መ/ቤቶችና ክ/ ከተሞች በየሶስት ወሩ የጥሬ ገንዘብ ፍላጎት ለፋይናንስ ቢሮ ማቅረብ ይጠበቅባቸዋል።

- ሁሉም ሴክተሮችና ክ/ከተሞች ወር በገባ በ7ኛው ቀን ጥራቱን በጠበቀ መልኩ ሂሳብ በIBEX/IFMIS መዝጋት ይጠበቅባቸዋል።
- የሚላከው ሪፖርት ተዓማኒነትና ጥራት ያለው እንዲሁም ዘርዘር ያለና ወቅቱን የጠበቀ መሆን አለበት፣ ቢሮው የሚላኩትን ሪፖርቶች በዝርዝር በማየት ለሁሉም አካላት ወቅታዊ ግብረ መልስ ይሰጣል።

ለ/ የአካል ግምገማ

- የከተማና የክ/ከተማ ሁሉም አመራሮች በየሩብ አመቱ የፋይናንስ እቅድ አፈፃፀምን በጋራ ይገመግማሉ ቀጣይ አቅጣጫዎችንም ያስቀምጣሉ፣
- ስትራቴጂክ ማናጅመንቱ በየአስራ አምስት ቀን ስራዎችን ይገመግማል፣
- በየዳይሬክቶሬት አደረጃጀቶች በየሳምንቱ ግልጽ አጀንዳ እያዘጋጁ በእቅድ አፈፃፀም፣ በተገኙ ውጤቶች ባጋጠሙ ችግሮችና በቀጣይ መፍትሄዎች ላይ ይወያያሉ፣ ይገመግማሉ። ይህ መድረክ በብስለት የሚመራ፣ ችግር ፈቺና አስተማሪ መሆን አለበት፣

ሐ/ የግብረ-መልስ ስርዓት

- በክትትልና ድጋፍ ላይ በተገኙ ግኝቶች በየሶስት ወሩ በአካል እና በጽሁፍ ግብረ መልስ ይሰጣል፣
- በየወሩ፣ በየሩብ፣ በየግማሽ ዓመቱና በዓመቱ መጨረሻ ላይ በሚላኩ ሪፖርቶች በጽሑፍ ግብረ- መልስ ይሰጣል

መ/ ስትራቴጂን ማሻሻል

ቢሮው በዓመት አንድ ጊዜ የዕቅድ አፈጻጸሙን በጥልቀት በመፈተሽና በመገምገም የተቀረጹ ስትራቴጂዎችን የማሻሻል ስራ ማካሄድ ይጠበቅበታል።

7. ማጠቃለያ

ይህ የልማት ዕቅድ በአስፈጻሚ አካላት ሥልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 84/2016 መሠረት የተቋቋመውን የፋይናንስ ቢሮ መዋቅራዊ ሽግግርና ስትራቴጂካዊ ግቦች ለማሳካት የተዘጋጀ የ5 ዓመት መሪ ፍኖተ-ካርታ ነው ። ዕቅዱ የከተማ አስተዳደሩን የ10 ዓመት መሪ የልማት ዕቅድ መነሻ በማድረግ ፣ ባለፉት ዓመታት (2014-2018) በዲጂታል የፋይናንስ ሥርዓቶች (IBEX/IFMIS እና e-GP) ረገድ የተመዘገቡ ስኬቶችን ማጠናከር እና የታዩትን የሰው ኃይል ክህሎት ማነስ፣ የአዲት ግኝቶች መደጋገም እንዲሁም የመዋቅር መደራረብ ክፍተቶችን ማካካስ ላይ ትኩረት ያደርጋል ። ተቋሙ የከተማዋን ፈጣን የኢኮኖሚና የኮሪደር ልማት እንቅስቃሴዎች በዘላቂነት ለመደገፍ "በ2023 በታማኝነት፣ በቴክኖሎጂና በልህቀት የዳበረ፣ ግልጽና ተጠያቂነት ያለው መንግስት ፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓት መገንባት" የሚል ራዕይ ሰንቆ እየተንቀሳቀሰ ይገኛል ።

ዕቅዱን በተሟላ ሁኔታ ለመተግበር ቢሮው የውስጥ አቅሙንና የውጭ ነባራዊ ሁኔታዎችን (SWOT/PESTEL) በዝርዝር የገመገመ ሲሆን ፣ ለቀጣዮቹ አምስት ዓመታት አምስት ዋና ዋና ስልታዊ የአፈጻጸም አቅጣጫዎችን ነድፏል ። እነዚህም መንግስት ፋይናንስ አስተዳደርን (PFM) እስከ ወረዳ ደረጃ ሙሉ በሙሉ ዲጂታላይዝ ማድረግ ፣ የበጀት አመዳደብን ከውጤት ጋር ማገናኘት ፣ የከተማዋን የዕዳ ጫና የማይጨምሩ የመንግሥትና የግል አጋርነት (PPP) አማራጮችን ማስፋፋት ፣ የአዲት ክፍተቶችን በመቅረጽ የበጀት ተጠያቂነትንና ቁጥጥርን ማጠናከር ፣ እንዲሁም የሠራተኞችን ብቃት ማሳደግ ናቸው ። ይህ የተቀናጀ ስትራቴጂ የዋጋ ንረትንና የተለያዩ ማክሮ-ኢኮኖሚያዊ ጫናዎችን በብቃት በመቋቋም ፣ የከተማዋን የልማትና የካፒታል ፕሮጀክቶች በበጀትና በሀብት አጠቃቀም ረገድ ሥርዓት ለማስያዝ ወሳኝ ሚና ይጫወታል

አባሪዎች

- IMF (2016). Public Investment Management Assessment. Liberia: Technical Assistance Country Report No. 16/352
- National Plan and Development Commission (2016). Growth and Transformation Plan II (2016-2020)
- National Planning Commission (2017). Ethiopia's Progress towards Eradicating Poverty: An Interim Report on 2015/16 Poverty Analysis Study
- **ገንዘብ ሚኒስቴር** (2012) **የ10 ዓመት የልማት ዕቅድ ረቂቅ**
- **የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፋይናንስ ቢሮ የተጠቃለለ የገቢ አፈጻጸም ሪፖርት** (2012).
- **የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፕላንና ልማት ኮሚሽን** (2012) **የማክሮ ኢኮኖሚ ማዕቀፍ** (2013-2022)
- **የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፕላንና ልማት ኮሚሽን** (2012) **የቀጣይ** 10 **ዓመት የልማት ዕቅድ የትኩረት አቅጣጫዎች እና መስኮች** (2013-2022)
- **የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳዳር ትምህርት ቢሮ** (2012) **የትምህርት ስታትስቲክስ** (2008-2011)
- **የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳዳር** (1995) **የከተማ አስተዳዳሩ ማቋቋሚያ ቻርተር አዋጅ**
- **አዲስ አበባ ከተማ አስተዳዳር** (2016) **የከተማ አስተዳደሩ አስፈጻሚ አካላት እንደገና ለማቋቋም ያወጣው አዋጅ** 84/2016
- **የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳዳር የፋይናንስ ሴክተር የ**10 **ዓመት የልማት(ፍኖተ ብልጽግና) ዕቅድ**
- **በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳዳር የፋይናንስ ቢሮ የአራት ዓመት**/2014-2017/ **ዕቅድ አፈጻጸም ያልታተመ** 2017 **ዓ.ም**
- **በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳዳር የፋይናንስ ቢሮ የ**2018 **በጀት ዓመት የ**9 **ወራት ዕቅድ አፈጻጸም ያልታተመ**/2018 **ዓ.ም**
- **የመንግስት አገልግሎትና አስተዳዳር ፖሊሲ** 2016